

**Inspectieonderzoek Raad voor de Rechtshandhaving
Veiligheidssituatie in de Sentro di Detenshon | Korekshon Kòrsou.**

Colofon

Uitgever	: Raad voor de rechtshandhaving
Jaar	: 2015
Maand	: December
Plaats	: Willemstad, Curaçao
Vindplaats Internet	: www.raadrechtshandhaving.com

Inhoudsopgave

Colofon.....	2
Inhoudsopgave	3
Lijst met gebruikte afkortingen.....	6
Voorwoord	7
Samenvatting	8
1. Inleiding	17
1.1 Aanleiding	17
1.2 Doelstelling	18
1.3 Onderzoeksvraag.....	18
1.4 Afbakening.....	19
1.5 Onderzoeksaanpak en uitvoering.....	19
1.6 Toetsingskader	20
1.7 Leeswijzer	20
2. Achtergrondinformatie.....	21
2.1 Inleiding.....	21
2.2 Naamgeving	22
2.3 Missie.....	22
2.4 Taken en doelstellingen SDKK	23
2.5 Infrastructuur	24
2.6 Beheer	25
2.7 Beveiligingsorganisatie SDKK	26
2.8 Beveiligingsorganisatie externe locaties	29
2.9 SDKK Jaarplan 2013	29
2.10 Jaarverslag SDKK 2013	31
2.11 SDKK Jaarplan 2014.....	31
2.12 Jaarverslag 2014 Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou	31
2.13 Jaarplan 2015 Sentro di Detenshon I Korekshon Kòrsou	33

3. Veiligheid binnen SDKK	35
3.1 Inleiding.....	35
3.2 Personele beveiliging.....	36
3.2.1 Personele capaciteit	36
3.2.2 Personele kwantiteit	39
3.2.3 Integriteit	41
3.3 Manbeveiliging.....	47
3.3.1 Patrouilles	47
3.3.2 Statische posten	49
3.3.3 Specialismen	54
3.4 Hulpmiddelen.....	58
3.4.1 Bouwkundige hulpmiddelen.....	58
3.4.2 Technische hulpmiddelen.....	63
3.4.3 Administratieve hulpmiddelen	67
3.5.4 Communicatie hulpmiddelen	71
3.6 Interne veiligheid	74
3.6.1 Beveiligingsplan, bhv-, calamiteiten en ontruimingsplan	74
3.6.2 Disciplinaire maatregelen	75
3.6.3 Algemene maatregelen	76
3.6.4 Controle maatregelen.....	77
3.6.5 Gedetineerdentelling	84
3.6.6 Luchten	85
3.6.7 Bezoek	85
3.6.8 Gasreservoir	86
3.6.9 Beperking van rechten	87
4. Analyse	97
4.1 Veiligheid binnen SDKK	97
4.1.1 Personele beveiliging	97
4.1.2 Manbeveiliging	98
4.1.3 Hulpmiddelen.....	100
4.1.4 Communicatieve hulpmiddelen.....	102

4.1.5	Interne veiligheid	102
4.2	Aanbevelingen	105

Lijst met gebruikte afkortingen

BBB	Basis Beroepsopleiding Beveiligiger
BHV-plan	Bedrijfhulpverleningsplan
HBEL	Hoofd Beveiliging Externe Locaties
HHR	Huishoudelijk Reglement Penitentiaire inrichtingen 1999
HB	Hoofd Beveiliging
Lv VDC	Landsverordening Veiligheidsdienst
ORV	Opleidingsinstituut voor Rechtshandhaving en Veiligheidszorg
PIW-er	Penitentiair Inrichtingswerker
Raad	Raad voor de Rechtshandhaving
SDKK	Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou
VDC	Veiligheidsdienst Curaçao
Wackenhut	Wackenhut Corrections Corporation

Voorwoord

Voor u ligt het inspectierapport Veiligheidssituatie in de Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou.

In het jaar 2013 heeft de Raad een inspectieonderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit en de veiligheid van de gedetineerden en het inrichtingspersoneel binnen de SDKK. Mede op basis van de bevindingen in dat rapport heeft de Raad besloten om een inspectieonderzoek naar de veiligheid in zijn jaarplan voor het jaar 2015 op te nemen.

Het doel van dit inspectierapport is om na te gaan hoe de veiligheid in de SDDK geregeld is en hoe het in de praktijk uitgevoerd wordt. Hierbij is een analyse gemaakt van de wet- en regelgeving, beleid en uitvoering in de praktijk. Ook werden interviews met gedetineerden en personeel van de SDKK gehouden.

Dit rapport wordt afgesloten met conclusies en aanbevelingen die ten doel hebben een verbetering van de huidige veiligheidssituatie in de SDKK te bewerkstelligen.

De Raad bedankt een ieder die een bijdrage heeft geleverd aan de totstandkoming van dit inspectierapport.

DE RAAD VOOR DE RECHTSHANDHAVING

mr. F.E. Richards, Raadslid

mr. G.H.E. Camelia, Raadslid

mr. Th. P.L. Bot, Voorzitter

Samenvatting

Algemeen

Naar aanleiding van een door de Raad voor de rechtshandhaving in het jaar 2013 uitgevoerd inspectieonderzoek naar onder andere de wijze waarop in de SDKK de bejegening van gedetineerden plaatsvond en de beveiliging en veiligheid uitgevoerd werden, heeft de Raad in zijn jaarplan voor het jaar 2015 een inspectieonderzoek opgenomen dat specifiek gericht is op de veiligheid en beveiliging binnen de SDKK. De focus van dit inspectieonderzoek is gericht op de interne veiligheid van de gedetineerden en personeel en de beveiliging van de inrichting zelf.

Het uiteindelijke doel van dit inspectieonderzoek is om te onderzoeken of de veiligheid binnen de SDKK op voldoende wijze gewaarborgd is. Aan de hand van de resultaten van dit inspectieonderzoek, zullen eventuele aanbevelingen worden gedaan aan de Minister van Justitie.

Vanaf maart 2014 zijn het aanwijzen van vertrouwensfuncties en het uitvoeren van veiligheidsonderzoeken verplicht. De bekleders van een vertrouwensfunctie bij de SDDK zijn niet aangemeld bij de VDC voor een veiligheidsonderzoek.

De grootste problemen zijn mens gerelateerd: hoog ziekteverzuim, gebrek aan voldoende kennis, gebrek aan veiligheidsbewustzijn en integriteitsbewustzijn.

Oplossingen zijn ook mens gerelateerd: met het bevorderen van veiligheidsbewustzijn en integriteitsbewustzijn, het treffen van maatregelen om inbreuken te voorkomen en het optreden tegen personen die zich schuldig maken aan inbreuken op de veiligheid en integriteit wordt de veiligheid binnen de SDDK verbeterd.

Centrale vraag

De centrale vraag in dit inspectieonderzoek is:

In hoeverre zijn de beveiliging van de inrichting en de veiligheid van de gedetineerden en personeel binnen de SDKK geregeld?

De deelvragen die tot de beantwoording van de centrale vraag moeten leiden, zijn als volgt:

1. In hoeverre is de veiligheid van het personeel en gedetineerden geregeld?
2. In hoeverre is de beveiliging van de inrichting geregeld?

Wettelijk kader

De penitentiaire wet- en regelgeving geeft aan dat de Minister van Justitie het opperbeheer heeft over het gevangeniswezen en de directeur het beheer.

De eerste beveiligingsbarrière wordt gevormd door wet- en regelgeving die bepalen dat personeelsleden die vertrouwensfuncties bekleden, voordat ze in functie treden, een verklaring van geen bezwaar moeten hebben ontvangen van de Minister van Algemene Zaken. Nieuwe functies die als vertrouwensfunctie aangemerkt worden, dienen binnen vier weken aangemeld te worden bij de VDC.

De directeur van de SDKK heeft de bevoegdheid om alle maatregelen te nemen om ernstige ongeregeldheden in de gevangenis te voorkomen of het hoofd te bieden. Hierbij mag hij zelfs tijdelijk de rechten van alle personen die zich in de gevangenis bevinden gedurende maximaal drie maal vierentwintig uren beperken of opschorten. De minister kan deze periode met maximaal dezelfde tijdsduur verlengen.

Ook voorziet de wet- en regelgeving in specifieke bevoegdheden en maatregelen om de orde, tucht, veiligheid en goede gang van zaken binnen de SDKK te garanderen.

De gedefinieerde en bezoeker dienen de orders en aanwijzingen, gegeven door de directeur of de gestichtsmedewerkers, stipt op te volgen en zich te onthouden van gedragingen die onverenigbaar zijn met de veiligheid, orde en goede gang van zaken. Op overtreding hiervan heeft de wetgever sancties gesteld.

Deze wet- en regelgeving dateren uit de vorige eeuw en zijn aan aanpassing en specificering toe. Naast de huidige beveiligings- en veiligheidsmaatregelen, dient specifiek ook aangegeven te worden dat de directeur verantwoordelijk is voor het opstellen van minimaal een beveiligingsplan, een bhv-plan, een ontruimingsplan en een calamiteitenplan. Voorts dient specifiek aangegeven te worden de verantwoordelijkheid van de directeur om deze plannen jaarlijks te evalueren en de evaluatie aan de Minister van Justitie aan te bieden.

De Raad is dan ook van mening dat de wet- en regelgeving uitgebreid dient te worden om een goede beveiligings- en veiligheidssituatie in de SDKK te garanderen. De veiligheid van personen die binnen de SDKK gedefinieerd zijn en werkzaam zijn, is zo belangrijk dat de wetgever aan de directeur duidelijk maakt welke veiligheidseisen hij minimaal in acht moet nemen.

Beleid

De SDKK beschikt, qua veiligheid en beveiliging, niet over voldoende beleidsvoorschriften en instructies om zijn taak effectief uit te voeren.

De SDKK heeft aangegeven, dat de voorschriften uit de tijd van Wackenhut nog steeds gelden, maar volgens de Raad, ontbreken verschillende onderdelen.

Sinds de periode van Wackenhut, hebben zich aanzienlijke veranderingen voorgedaan in de SDKK en moeten dus ook de voorschriften en instructies aan de huidige situatie aangepast worden.

Het huidige beleid garandeert op onvoldoende wijze een goede taakuitvoering door de SDKK. De Raad acht het dan ook noodzakelijk dat op elkaar afgestemde beleidsplannen en -voorschriften met de nodige spoed op- en vastgesteld worden.

In de wederhoorfase heeft de Minister aangegeven dat er onvoldoende expertise in huis is om beleidsvoorschriften en instructies op korte termijn op te stellen en dat er afspraken hieromtrent zijn gemaakt met een Hogeschool in Den Haag voor het inzetten van studenten van de opleiding Integrale Veiligheid.

Praktijk

In de praktijk blijkt dat de SDKK de wet- en regelgeving betreffende de aanwijzing van vertrouwensfuncties en uitvoering van veiligheidsonderzoeken niet in acht heeft genomen.

De SDKK kampt ook met personeelsproblemen.

Het waarnemend Hoofd Beveiliging neemt deze functie al meer dan een jaar waar, maar is nog niet definitief in de functie benoemd.

De SDKK is van mening dat er sprake is van een ernstig personeelstekort, omdat bijna een derde van zijn personeel bij andere overheidsinstanties beveiligingswerkzaamheden verricht.

Een ander probleem wordt gevormd door een hoog ziekteverzuim. Veel personeelsleden verschijnen niet op het werk om hun werkzaamheden te verrichten. Als gevolg hiervan wordt veel overwerk verricht en dit werkt demotiverend op het personeel dat wel op het werk verschijnt.

De SDKK kampt met een integriteitsprobleem. Het staat vast dat er contrabande in de gevangenis ingevoerd wordt.

Ook het voldoen aan een voldoende opleidingsniveau qua beveiliging en veiligheid, vormt een probleem en zeker bij het middenkader en executief personeel. Als gevolg hiervan vindt geen controle plaats op de uitvoering van aanwezige voorschriften en wordt er ook geen effectief toezicht uitgeoefend op de taakuitvoering van het executief personeel.

Een ander probleem wordt gevormd door:

- gebrekkige kwaliteit van de infrastructuur (nooddeuren, betonrot)
- onvoldoende camera's en mindere kwaliteit camerabeelden en
- weinig ingezette speurhond om de invoer van contrabande te verminderen.

De Raad is van mening dat de bovenvermelde problemen zo spoedig mogelijk opgelost moeten worden, dat een normale bedrijfsvoering mogelijk gemaakt wordt. Hiernaast is het noodzakelijk dat het alsnog in te voeren beleid bij alle werknemers bekend moet zijn en dat er controle en toezicht uitgeoefend wordt op een goede uitvoering van de beveiligings- en veiligheidstaken binnen de SDKK.

In de wederhoorfase geeft de Minister aan dat na de implementatie van het functieboek er een opleidingsplan zal worden opgesteld, waarin specifieke aandacht zal worden besteed aan het uitoefenen van toezicht op de taakuitvoering. In dit opleidingsplan zullen ook integriteit cursussen en veiligheidsbewustzijn trainingen worden opgenomen. Volgens de Minister worden thans integriteittrainingen door het ORV verzorgd en zal het Project camera's en perimeterbeveiliging in oktober 2016 worden afgerond. Het proces van de werving en selectie van een hondenbegeleider en de aanschaffing van twee speurhonden wordt per 15 december 2016 afgerond, en zullen de speurhonden hierna vaker en effectiever worden ingezet.

Aanbevelingen

Aan de Minister van Justitie

- draag er zorg voor dat er voldoende kwalitatief personeel aangesteld wordt bij de SDKK ten einde de interne veiligheid en de maatschappijbeveiliging te garanderen;
- draag zorg voor een duidelijk en geformaliseerde organisatiestructuur bij de SDKK;
- draag zorg voor de aanpassing van de penitentiaire wet- en regelgeving indien de beheerstructuur wordt gewijzigd;
- draag zorg voor een jaarlijkse evaluatie van het beveiligingsplan, integriteitsplan, BHV-plan, calamiteitenplan en het ontruimingsplan van de SDKK en deze zo nodig aan te laten passen;
- draag er zorg voor dat de SDKK de eigen beveiligers die bij andere instanties werkzaam zijn, bij de SDKK kan inzetten;
- draag er zorg voor dat alle bekleders van vertrouwensfuncties bij de SDKK zo snel mogelijk een veiligheidsonderzoek ondergaan;
- draag zorg voor de aanpassing van de Lv VDC, zodanig dat het hoofd VDC de bevoegdheid krijgt om te controleren of de wet- en regelgeving omtrent de aanwijzing van vertrouwensfuncties en veiligheidsonderzoeken worden nageleefd en
- draag zorg voor de aanpassing van de Beschikking geweldsinstructie Gevangeniswezen, zodanig dat deze ook van toepassing is op het VKC op het moment dat het ingezet wordt in de SDKK.

Ten aanzien de SDKK

- stel een communicatieplan op, ten einde de communicatie binnen het gesticht te verbeteren;

- draag zorg dat bij indiensttreding van personeel dat vertrouwensfuncties gaat bekleden, vóór indienstneming een veiligheidsonderzoek uitgevoerd wordt;
- draag zorg voor een zodanige personeelsadministratie en –beleid, dat het hoog ziekteverzuim bestreden wordt;
- draag zorg voor het ontwerpen van een opleidingsplan, zodanig dat de SDKK zo spoedig mogelijk kwalitatief over voldoende middenkader en executief personeel beschikt;
- besteed meer aandacht aan de bevordering van het veiligheids- en integriteitsbewustzijn en tref voldoende maatregelen voor wat betreft de voorkoming en handhaving van inbreuken op de veiligheid en integriteit;
- draag zorg voor beleid aangaande de informatie-uitwisseling tussen de SDKK en VDC;
- evalueer zo spoedig mogelijk alle beveiligings- en veiligheidsbeleid en procedures en pas deze aan;
- draag zorg voor de verwijdering van struikgewas en jonge bomen nabij de ringmuur;
- draag zorg voor een adequaat sleutelbeheer;
- draag zorg voor de nodige verlichting binnen de SDKK;
- draag zorg voor kwalitatief goede camera's die voldoen aan de te stellen eisen aan beveiligingscamera's;
- draag zorg voor het onderscheid tussen bezoekers en werknemers van derden, die in de gevangenis aanwezig zijn, door de instelling van de voorgeschreven legitimatiebewijzen;
- draag er zorg voor dat gedetineerden na relatiebezoek, aan het lichaam worden onderzocht ten einde uit te sluiten dat via bezoek contrabande binnen de gevangenis belandt;
- draag zorg voor het te allen tijde zichtbaar dragen van bezoekersbadges door bezoekers, wanneer zij zich op het gevangenisterrein bevinden;

- draag zorg voor de inzet van beveiligers bij beveiligingstaken binnen de huisdienst die thans door piw-ers uitgevoerd moeten worden;
- draag zorg voor het regelmatig ijken van detectiepoorten op de betreffende locaties;
- draag zorg voor geschikte en gestandaardiseerde uitrusting en bewapening voor het IBT;
- draag zorg voor de verplaatsing van de wapenkamer uit het administratiegebouw;
- draag zorg voor de invoering van digitale sloten bij de wapenkamer, de serverkamer en andere kantoren waarin gevaarlijke stoffen en vertrouwelijke informatie opgeborgen worden;
- draag zorg voor twee hondenbegeleiders en een effectieve inzet van de speurhond;
- laat de nodige toezichtcamera's plaatsen binnen het toegangscontrolegebouw en in de omgeving hiervan, de Centrale Post en alle ruimtes waarin gedetineerden komen;
- draag zorg voor het instellen en uitvoeren van een effectieve uitgangscontrole;
- draag zorg voor een vastgesteld beleid inzake de bedreiging en intimidatie van personeelsleden en gedetineerden;
- draag zorg voor de noodzakelijke reparaties aan de omheining;
- draag zorg voor een nieuwe en effectieve regeling voor wat betreft de patrouilles binnen en buiten de perimeter;
- draag zorg voor uitbreiding en permanente bezetting van de schietposten;
- draag er zorg voor dat dagelijks in alle huisblokken enige cellen gecontroleerd worden op de aanwezigheid van contrabande;
- draag er zorg voor dat tijdens celvisitaties de voorschriften en de menselijke waardigheid in acht worden genomen;

- draag zorg voor dat gedetineerden en bezoekers op humane wijze worden behandeld;
- draag er zorg voor dat in de avond- en nachtelijke uren sprake is van een redelijke responsetijd in gevallen van meldingen via de intercom;
- draag er zorg voor dat onderzoek wordt verricht naar vernieling van intercoms;
- draag er zorg voor dat de nodige veiligheidsmaatregelen ten aanzien van de gasreservoir uitgevoerd worden;
- draag zorg voor de ontwikkeling en implementatie van het ziekteverzuimbeleid en zorg voor de communicatie hiervan naar het personeel toe;
- draag er zorg dat op alle locaties de nodige werkinstructies beschikbaar zijn;
- draag zorg voor een protocol met hulpverleningsorganisaties voor de opvang en ondersteuning van het personeel;
- draag zorg dat vóór de insluiting van de gedetineerden, een degelijke controle van de cellen waarin gedetineerden verblijven, plaatsvindt;
- draag zorg voor een degelijke bescherming van het personeel dat dienst doet in het toegangscontrolegebouw;
- draag zorg voor regelmatige urinecontroles op gedetineerden;
- de ruimte rondom het gasreservoir vrijhouden van brandbaar materiaal.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou (SDKK) komt vaak in het nieuws, zowel op positieve als negatieve wijze. In het kader van de kwaliteitsbevordering van de beveiliging van de SDKK, werd een groot deel van het personeel in de gelegenheid gesteld om verschillende cursussen te volgen. Hierbij gaat het vooral om de cursussen Basis Beroepsopleiding Beveiliging en Penitentiaire Inrichtingswerker (PIW-er).

De SDKK is ook in het nieuws gekomen vanwege:

- de arrestaties van bezoekers en gevangenenbewaarders met illegale drugs die voor gedetineerden bestemd waren;
- het gijzelen van dienstdoend personeel door gedetineerden tijdens ontsnappingspogingen;
- bij ontsnappingen van illegale vreemdelingen.

Ook de militaire bijstand aan de SDKK in december 2014 en de ontdekking van drugs bij de aflevering van brood aan de SDKK, zijn niet onopgemerkt gebleven.

Het personeel gaf ook in het openbaar aan dat zij zich niet veilig voelt binnen de SDKK. Volgens internationale verdragen hebben gedetineerden het recht om zich veilig te voelen tijdens de periode van hun detentie en dient dit recht gewaarborgd te worden. Veiligheidsbeleving is dus hun recht.

In het onderzoek uit het jaar 2013 is de Raad tot de conclusie gekomen dat bepaalde zaken voor verbetering vatbaar zijn en heeft hij hiertoe dan ook aanbevelingen tot verbetering aan de Minister van Justitie gedaan. Ook is de Raad tot de conclusie gekomen dat de SDKK niet altijd de eerder gedane aanbevelingen voor verbetering met de nodige voortvarendheid uitvoert.

Naar aanleiding hiervan en gezien het belang en het recht van de maatschappij op een goed functionerende en veilige penitentiaire inrichting, heeft de Raad dit inspectieonderzoek gedaan, gericht op de veiligheid en beveiliging binnen de SDKK. De focus van dit inspectieonderzoek is gericht op de interne veiligheid van de gedetineerden en personeel en de maatschappijbeveiliging.

1.2 Doelstelling

Een goede werking van een penitentiaal instituut eist een goede beveiliging en veiligheid, zowel van het personeel als de gedetineerden. Het doel van dit inspectieonderzoek is dan ook om te onderzoeken of de veiligheid binnen de SDKK op voldoende wijze gewaarborgd is. Aan de hand van de resultaten van dit inspectieonderzoek, zullen eventuele aanbevelingen worden gedaan aan de Minister van Justitie.

1.3 Onderzoeksvraag

De centrale vraag in dit inspectieonderzoek is:

In hoeverre zijn de beveiliging van de inrichting en de veiligheid van de gedetineerden en personeel binnen de SDKK geregeld?

De deelvragen die tot de beantwoording van de centrale vraag moeten leiden, zijn als volgt:

1. In hoeverre is de veiligheid van het personeel en gedetineerden geregeld?
2. In hoeverre is de beveiliging van de inrichting geregeld?

De interne en externe veiligheid zijn nauw met elkaar verbonden en vormen een onverbreekelijke eenheid om de veiligheid van de samenleving, personeel en gedetineerden te garanderen. Onder interne veiligheid verstaat de SDKK de fysieke veiligheid van gedetineerden en inrichtingspersoneel. Met beveiliging van de inrichting wordt bedoeld op beveiligingsmaatregelen die verhinderen dat gedetineerden zonder toestemming de inrichting kunnen verlaten en andere personen en voorwerpen zonder toestemming de inrichting kunnen betreden.

1.4 Afbakening

Bij dit onderzoek zullen alleen de beveiliging van de SDKK en de veiligheid van gedetineerden en personeelsleden van deze inrichting deel uitmaken van dit inspectieonderzoek. Alleen de voormalige Strafgedetineerden Koraal Specht en het Huis van Bewaring Curaçao, maken deel uit van de SDKK¹. Ofschoon de beveiligers van detentielokaliteiten, onder andere de cellencomplexen te SDKK, Rio Canario en Barber, in dienst zijn van de SDKK, zullen ook deze niet bij dit inspectieonderzoek worden betrokken. De Raad heeft het veiligheidsaspect van de andere detentielokaliteiten immers betrokken bij het onderzoek politiecellen.

1.5 Onderzoeksaanpak en uitvoering

Dit inspectieonderzoek is gestart middels het aanvragen van wetgeving, rapporten en beleids- en uitvoeringsdocumenten bij de SDKK. Niet alle opgevraagde documentatie is tijdig overgelegd. De Raad heeft daarna besloten om met de uitvoering van het tweede deel van het onderzoek te

¹ Ministeriële Beschikking met algemene werking van de 1ste oktober 2010 tot wijziging van de Aanwijzingsbeschikking Gestichten 1999 (P.B. 2010, no. 95)

beginnen, namelijk het uitvoeren van interviews. Een deel van deze documentatie werd later verstrekt.

Ook heeft de Raad interviews gepleegd met personeel van de SDKK en het Ministerie van Justitie alsmede met vertegenwoordigers van de dienstgroep ABVO. De onderzoekers hebben het ook belangrijk gevonden om van de gedetineerden zelf ook te horen hoe veilig zij zich in de SDKK voelen. Hiertoe hebben de onderzoekers van de Raad enige gedetineerden van alle huisblokken geïnterviewd. Na deze interviews werden ook discussiegroepen georganiseerd.

Tevens vond waarneming ter plekke plaats.

1.6 Toetsingskader

Het toetsingskader bestaat uit de toepasselijke wettelijke regelingen en beleidskader.

1.7 Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk wordt gewijd aan achtergrond informatie met betrekking tot de veiligheid binnen de SDKK. Hierbij zal in het kort aandacht worden besteed aan de organisatie, het personeel in het algemeen en het personeel van de beveiliging in het bijzonder.

In hoofdstuk 3 worden de interne en externe beveiliging van de SDKK behandeld met inachtneming van wetgeving, beleid en uitvoering in de praktijk. In hoofdstuk 4 analyseert de Raad de resultaten uit de vorige hoofdstukken, gevolgd door enige aanbevelingen aan de Minister van Justitie.

2. Achtergrondinformatie

2.1 Inleiding

Het is van belang om het veiligheidsgevoel van de Curaçaose gemeenschap te bevorderen. De veiligheid van de bevolking moet gemeten kunnen worden aan de preventiemaatregelen die genomen worden om de burgers te beschermen tegen (de gevolgen van de negatieve acties in verband met) criminele activiteiten.

Om er voor te zorgen dat gedetineerden niet voortijdig terugkeren in de maatschappij, worden de strafgevangenis en huizen van bewaring belast met de beveiliging van de maatschappij tegen deze individuen.

Binnen een gevangenis en huis van bewaring heeft ook de veroordeelde en niet-veroordeelde gedetineerde rechten, die door een ieder gerespecteerd dienen te worden. Ze hebben het recht om in alle rust en veiligheid hun rechtszaak af te wachten of de hen door de rechter opgelegde straf uit te zitten. Van de andere kant moet ook het personeel dat in de gevangenis en huis van bewaring werkzaam is, in alle rust en veiligheid de aan hun functie verbonden werkzaamheden kunnen uitvoeren. De interne veiligheid is dus van belang voor de gedetineerde en de gevangenebewaarder.

In de praktijk blijkt dat de veiligheid binnen de gevangensmuren wordt beïnvloed door de invoer van contrabande, zoals drugs, vuurwapens en cellulaire telefoons.

De SDKK kent 12 afdelingen (huisblokken) waarin ten tijde van het inspectieonderzoek 312 gedetineerden hun straf uitzaten, de behandeling van hun zaak of uitzetting naar hun land van afkomst afwachtten. Deze populatie bestond uit 10 vrouwen, waarvan een vrouw een baby bij zich had, 90

jeugdigen in de leeftijdsklasse van 16 tot en met 24 jaar en 212 mannelijke gedetineerden boven de 24 jaar.

2.2 Naamgeving

De Strafgevangenis Koraal Specht en het Huis van Bewaring Curaçao zijn bij Aanwijzingsbeschikking Gestichten 1999 aangewezen tot gevangenis en huis van bewaring in de zin van de Landsverordening beginselen gevangeniswezen.

Daarna werd deze inrichting ook wel de Strafgevangenis en het Huis van Bewaring Bon Futuro genoemd. Deze benaming werd echter nooit formeel vastgelegd.

Bij Ministeriële Beschikking met algemene werking van de 1ste oktober 2010 werd een nieuw artikellid toegevoegd aan de Aanwijzingsbeschikking Gestichten 1999, inhoudende dat de naam van de Strafgevangenis Koraal Specht en het Huis van Bewaring Curaçao, verbonden aan de Strafgevangenis Koraal Specht, veranderd zal worden in Sentro di Detenshon I Korekshon Kòrsou. Op het terrein van de SDKK bevindt zich een ander detentiecomplex, namelijk het gebouwencomplex dat dienst doet als vreemdelingenbewaring en op 10 september 2011 de status van huis van bewaring verkreeg. De SDKK is verantwoordelijk voor de beveiliging van dit huis van bewaring.

2.3 Missie

In de jaarplannen en verslagen over de jaren 2013 en 2014 geeft de SDKK zijn missie als volgt weer:

“De strafgevangenis en het huis van bewaring Curaçao biedt de samenleving, personeel en gedetineerden een veilige inrichting welke voldoet aan de internationale wet- en regelgeving.”

In het jaarplan 2015 Sentro di Detenshon i Korekshon Korsòu, wordt de SDKK vernoemd tot “Het Gevangeniswezen en Huis van Bewaring Curaçao (SDKK)”.

2.4 Taken en doelstellingen SDKK

De taak van de SDKK is om zorg te dragen dat de gedetineerde tijdens het uitzitten van zijn gevangenisstraf of maatregel op menswaardige wijze behandeld wordt en tevens voorbereid wordt op zijn terugkeer in de maatschappij.²

In de jaarplannen 2013 tot en met 2015 en de jaarverslagen 2013 en 2014 worden de volgende doelstellingen van de SDKK genoemd:

- realisatie van het voor de SDKK opgestelde Plan van Aanpak (Masterplan december 2012 USONA)
- realisatie van de speerpunten (2013 en 2014) van de Minister van Justitie
- rechtspositie gedetineerden (inclusief kwaliteit regime, bejegening en zorg)
- maatschappijbeveiliging
- interne veiligheid
- maatschappelijke re-integratie.

Daarnaast werden in het jaarplan 2013 ook twee andere punten opgenomen, namelijk:

- Justitieel Beleidskader 2010 – 2014 en
- organisatorische randvoorwaarden.

² Zie artikel 2 Gevangenismaatregel 1999

2.5 Infrastructuur

De gedetineerden zijn gehuisvest in huisblokken die een eigen regime hebben. Niet alle huisblokken zijn voorzien van een schietpost. De Barak Mannen en Barak Vrouwen zijn buiten de ringmuur gesitueerd en vallen buiten het beschermingsgebied van de ringmuur. Het personeel werkt in de huisblokken en in gebouwen die onder andere voor administratieve werkzaamheden, sport en spel, verzorging van lessen en als werkzalen zijn bestemd. Rondom de meeste van deze gebouwen is een ringmuur gebouwd.

De aanwezigheid van stroom speelt een belangrijke rol in de uitvoering van de werkzaamheden en zeker in de beveiliging. Bij uitval is een noodaggregaat aanwezig die de gehele gevangenis van stroom voorziet. Of de infrastructuur van de SDKK aan een of meer programma's van eisen voldoet, kan de Raad niet beoordelen, aangezien de documentatie ter zake niet is overhandigd.

Uit visuele waarneming door de onderzoekers van de Raad is gebleken dat de nieuwere gebouwen in redelijke staat van onderhoud verkeren, terwijl de oudere gebouwen in niet optimale toestand verkeren.

Ten aanzien van de veiligheidsvoorzieningen hebben de vertegenwoordigers van de Raad het volgende waargenomen:

- verschillende gebouwen vertonen bijvoorbeeld betonrot;
- in de verschillende gebouwen ontbreken nooddeuren en wordt weinig gebruik gemaakt van bewijzing;
- in het hoofdgebouw is de nooddeur op slot, terwijl de sleutel wel beschikbaar is in geval van calamiteiten;
- in andere zijn de nooddeuren "in het kader van de veiligheid" permanent afgesloten;
- het personeel binnen deze gebouwen is onvoldoende op de hoogte van wat zij moet doen in geval van calamiteiten en er zijn geen instructies aanwezig op de werkplekken.

2.6 Beheer

Artikel 15 van de Landsverordening beginselen gevangeniswezen bepaalt dat het personeel bij landsbesluit benoemd, geschorst en ontslagen wordt. Ten tijde van dit inspectieonderzoek bestond het personeel uit ongeveer 420 mannen en vrouwen. Verder stelt deze landsverordening in de artikelen 13 en 14 dat het opperbeheer van de SDKK in handen is van de Minister van Justitie en het beheer in handen van een directeur of hoofd.

Ingevolge artikel 2 van de Gevangenismaatregel 1999 is de directeur verantwoordelijk voor het beheer en de regelmatige gang van zaken in de SDKK. Onder directeur wordt verstaan de locatie-directeur van een gesticht en bij zijn afwezigheid, degene die hem vervangt.

In juni 2013 is op informele wijze verandering gekomen in het beheer van de SDKK. Het jaarplan 2014 stelt dat de Minister van Justitie de dagelijkse leiding heeft uitgebreid met twee directieleden. Dus vanaf dit moment wordt de dagelijkse leiding gevoerd door een Algemeen Directeur en twee directieleden. Het ene directielid is verantwoordelijk voor de Bedrijfsvoering, Resocialisatie en Medische Dienst, terwijl het andere belast is met Huisdienst en Beveiliging. De reden van deze uitbreiding is om op korte termijn een beheersbare situatie binnen de SDKK te realiseren. Vanaf 2014 is er sprake van een Algemeen Directeur, een (Unit) Directeur Resocialisatie en Bedrijfsvoering en een (Unit) Directeur Detentie en Beveiliging. Deze (unit)directeuren komen niet voor in het organogram.

Volgens het jaarplan 2015 van de SDKK bestond het directieteam uit een Algemeen Directeur, een Unit Directeur Detentie en Resocialisatie als plaatsvervanger en een Unit Directeur Beveiliging.

Het personeel van de SDKK bestaat uit de directeur en zijn plaatsvervanger en andere gestichtsmedewerkers. De directeur is verantwoordelijk voor het beheer en de regelmatige gang van zaken in de SDKK. Het is de taak van de directeur om er voor te zorgen dat de gedetineerde zijn straf in de gevangenis en op een menswaardige wijze uitzit. Tevens dient hij er voor te zorgen dat de gedetineerde als rechtschapen burger terugkeert in de maatschappij. De gestichtsmedewerkers dienen de opdrachten van de directeur op stipte wijze uit te voeren³.

Naast het directieteam, kent de SDKK ook een managementteam dat verder bestaat uit het Unit Hoofd Beveiliging a.i., het Unit Hoofd Detentie Standaard Regime, het Unit Hoofd Detentie Bijzonder Regime, het Unit Hoofd Correctie en het Unit Hoofd Bedrijfsvoering.

Het directieteam en het managementteam komen periodiek samen om onder andere te overleggen over zaken de beveiliging aangaande.

Het overige personeel is ingedeeld onder de leden van het directie- en managementteam en afdelingshoofden.

2.7 Beveiligingsorganisatie SDKK

De SDKK is een dienstverlenende organisatie en om deze dienstverlening zeker te stellen, beschikt SDKK over een eigen beveiligingsorganisatie die voor de beveiliging van dit object en voor de veiligheid van het personeel, gedetineerden en bezoekers zorgdraagt. Overdag is de SDKK een half open object en ontvangt onder andere bezoekers en leveranciers, maar 's avonds is SDKK een besloten object.

De Unit Directeur Beveiliging is verantwoordelijk voor de beveiliging van de SDKK en houdt zich bezig met het strategisch beleid. Hiertoe heeft hij een Unit

³ Zie artikel 2, vierde lid, Gevangেনimaatregel 1999

Beveiliging tot zijn beschikking. Hij is door de Minister van Justitie ter beschikking gesteld en is belast met directeurstaken. Deze directeurstaken zijn nog niet schriftelijk vastgelegd. Hij heeft zelfs geen tekenbevoegdheid.

Aan het hoofd van de Unit Beveiliging staat een Hoofd Beveiliging. Er is geen plaatsvervanger aangewezen om de taken van de Directeur Beveiliging en het Hoofd Beveiliging (hierna: HB) waar te nemen in tijden van afwezigheid, belet en ontstentenis. Het HB treedt ook op als hoofd veiligheid.

De Unit Beveiliging bestaat verder uit twee teams, elk onder leiding van een Teamleider Beveiliging. Het eerste team is belast met beveiligingstaken in de keuken, controlekamer, toegangspoort, Vocational Building en dokterskamer. Het tweede team is belast met de bemanning van de schietposten, de box, de centrale post, hospitaaldienst en het gedetineerdentransport zowel binnen als buiten de SDKK.

De SDKK beschikt ook over twee responseteams, die ingezet worden bij ernstige gebeurtenissen. Bij een voorval op het gevangensterrein wordt het team dat uit beveiligers bestaat die werkzaam zijn in de box ingezet. In het geval er zich een geval voordoet buiten het terrein van de gevangenis, dan wordt het team dat bestaat uit beveiligers die werkzaam zijn in het toegangscontrolegebouw ingezet. Het zijn ook de beveiligers van deze twee posten die dagelijks meerdere malen binnen en buiten de ringmuur van de gevangenis moeten patrouilleren. Een knelpunt daarbij is, volgens respondenten, het personeelstekort wegens ziekteverzuim.

De functie Hoofd Beveiliging is thans vacant en wordt waargenomen door het voormalig hoofd van de Forensische Begeleidingsafdeling. Hij neemt deze functie waar vanaf januari 2015 (volgens jaarplan 2015 sedert november 2014) en verwacht binnenkort definitief in deze functie benoemd te worden.

Het Hoofd Beveiliging houdt zich bezig met het tactisch en operationeel beleid. Tevens geeft hij aan dat er thans gewerkt wordt aan het opstellen van een

beveiligingsbeleid en beveiligingsplan en dat deze gereed zullen zijn aan het eind van het jaar 2016. Hetzelfde geldt voor het bhv-plan en het calamiteitenplan. Hij vergadert 2 à 3 keren per week met de Unit Directeur Beveiliging en 1 keer per week vindt de managementteamvergadering plaats. De knelpunten zijn volgens hem:

- het personeelstekort,
- het integriteitsprobleem,
- gebrek aan passieve beveiliging,
- gebrek aan kwaliteit bij het personeel en
- een gebrekkige aansturing van het beveiligingspersoneel.

De Afdeling Beveiliging beschikt niet over alle beveiligingsvoorschriften en deze worden niet jaarlijks geëvalueerd. De huidige voorschriften worden thans geïnventariseerd. Ook heeft de afdeling geen zicht op programma's van eisen waaraan de infrastructuur of delen hiervan dienen te voldoen.

In de wederhoorfase geeft de Minister van Justitie aan dat de SDKK slechts één directeur kent en dat de functie van Unitdirecteur Beveiliging niet bestaat. Er is wel een Managementteam waarin bepaalde taken zijn verdeeld en dat men bezig is met een nieuw functieboek waarbij gedacht wordt aan een structuur met divisiedirecteuren. Verder stelt de Minister dat de streefdatum van het beveiligingsbeleid en beveiligingsplan gesteld is op eind 2016/eerste kwartaal 2017.

De Raad merkt hierbij op dat tijdens interviews ten tijde van het inspectieonderzoek de bovenvermelde benaming werd aangehaald door onder andere de leiding van de SDKK. Tevens werd in het jaarplan 2013 en jaarverslag 2014 de benaming unitdirecteur Beveiliging door de leiding van de SDKK aangehouden. De Raad heeft eerder in dit rapport aangegeven dat de invoering van de twee andere directeuren niet op de voorgeschreven wijze heeft plaatsgevonden.

2.8 Beveiligingsorganisatie externe locaties

De afdeling Beveiliging bestaat uit drie groepen, namelijk uit de groep die werkzaam is in de SDKK, de groep beveiligers in de Basis Beroepsopleiding Beveiliging en de groep beveiligers die bij andere instituten te werk gesteld zijn. Ze verrichten beveiligingsdiensten bij de Politiepost Barber, Korps Politie Curaçao, Dienst Justitiële Jeugdinstelling Curaçao, Brasami, Reclassering en Voogdijraad. Het aantal beveiligers dat dienst doet bij deze inrichtingen, bedraagt volgens de Opleidingscoördinator 58. Per 01 februari 2016 is dit aantal afgenomen, aangezien de beveiligers die werkzaam waren bij Rio Canario, Reclassering en Brasami, dit jaar te werk zijn gesteld bij de SDKK. Het aantal beveiligers bij de externe locaties bedraagt op dit moment 32 beveiligers.

Het Hoofd Beveiliging Externe Locaties is naar zijn mening slechts belast met de leiding over de posten bij Brasami en de Dienst Justitiële Jeugdinstelling Curaçao, terwijl volgens het Unit Hoofd Beveiliging ook de andere posten onder zijn verantwoordelijkheid vallen. Volgens het Hoofd Beveiliging Externe Locaties ontvangt hij aanwijzingen van de directeur van de JJIC, maar is zich er wel van bewust dat hij onder het Unit Hoofd Beveiliging ressorteert. Hij beschikt niet over werkinstructies.

2.9 SDKK Jaarplan 2013

Volgens het "SDKK Jaarplan 2013" (Jaarplan 2013) begint het jaar 2013 voor wat betreft de veiligheid met de volgende problemen:

1. een enorme personeelsonderbezetting voor wat betreft management- en executieve functies
2. laag opleidingsniveau van het middenkader (LBO+)
3. er wordt niet vanuit vastgestelde beleidskaders gestuurd, maar adhoc (brandjes blussen)

4. het is niet mogelijk personeel naar opleidingen en trainingen te sturen, zonder dat er sprake is van vervangers
5. een omvangrijk integriteitsprobleem
6. bedreiging van medewerkers
7. hoog arbeidsverzuim

De volgende ministeriële beleidsprioriteiten moesten in dat jaar gerealiseerd worden:

- voldoende personeel beschikbaar hebben, met andere woorden de personele bezetting dient in het jaar 2013 op orde te zijn
- upgrading van het personeel middels een opleidings- en scholingsplan
- inzetten op voorkomen van integriteitskwesaties, door het een steeds terugkerend thema te maken tijdens overleggen, het aanbieden van cursussen integriteit, een stringente naleving van de gedragscode, het uitvoeren van een scherpere controle aan lichaam en kleding en het afprocederen van voorschriften op het gebied van mee te voeren goederen en tassen.

Tot de taken die de SDKK zich voor dit jaar gesteld heeft, behoren onder anderen de realisering van bovengenoemde beleidsprioriteiten, de maatschappijbeveiliging en de interne veiligheid.

Het Jaarplan 2013 maakt verder melding van de basisconcepten die ten grondslag liggen aan de werkwijze en inrichting van de SDKK:

- het door (ex)Minister-president mr. S. Betrian goedgekeurde en ondertekende "Masterproject Plan van Aanpak SDKK";
- de door de Minister van Justitie, mr. N. Navarro, geformuleerde beleidsprioriteiten voor het SDKK;
- het door de (ex) Minister van Justitie, drs. E. Wilsoe, opgestelde beleidskader 2010 – 2014;
- het SDKK beleidsplan voor de beveiliging;

- het SDKK beleidsplan voor het detentieregime;
- het SDKK beleidsplan voor correctie & re-integratie en
- het SDKK beleidsplan voor besturing.

2.10 Jaarverslag SDKK 2013

Volgens het jaarverslag 2013 zijn de volgende resultaten geboekt op het gebied van de veiligheid en beveiliging:

- indiening TOR bij USONA voor de aanschaf van BHV-materiaal;
- een deel van het personeel is met BHV-training gestart;
- opstarting van projecten renovatie strafcellen/afzondering, slopen, opruimen en egaliseren SDKK-terrein en duurzame verbetering dakconstructies (blok 2 en blok 4);
- uitbreiding van het toezicht door middel van onder andere hondenbrigade, camera's en verlichting;
- bewustwording dat er prioriteit gegeven dient te worden aan het formuleren en formaliseren van een integriteits- en veiligheidsbeleid ;
- intensivering van de controles zowel binnen als buiten de poort.

2.11 SDKK Jaarplan 2014

Het jaarplan 2014 is vrijwel identiek aan het jaarplan van het voorafgaande jaar.

2.12 Jaarverslag 2014 Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou

In het jaar 2015 kan de SDKK terugblikken op de volgende geboekte resultaten:

- van 164 beveiligers moeten 13 de eerste fase van de BBB nog afronden. De tweede fase begon eind oktober 2014;

- evenals de BBB zal het opleidingstraject voor Penitentiaire inrichtingswerker in 2015 afgerond worden;
- de verzuimproblematiek werd geïnventariseerd en in kaart gebracht. Procedures gericht op het minimaliseren van het ziekteverzuim in het kader van een structurele oplossing werden geïntroduceerd;
- in het kader van de integriteitsproblematiek werd een Bureau Interne Relatie opgericht;
- de beveiliging werd versterkt door infrastructurele en technische verbeteringen bij de ingangspoort en toegangspoort, perimeterbeveiliging, opleiding personeel en het aanstellen van een Unit Hoofd Beveiliging a.i.;
- een Security Audit werd uitgevoerd;
- 2 BHV coördinatoren hebben hun opleiding afgemaakt;
- een stagiaire Integrale Veiligheid heeft in het kader van zijn afstudeeropdracht een BHV-plan, Ontruimingsplan en Calamiteitenplan opgesteld. Deze plannen dienen alsnog geformaliseerd en geïmplementeerd te worden;
- minder gedefinieerden werden tot de les toegelaten doordat de SDKK niet over de beveiligers die een opleiding volgen kon beschikken. Na een ontvluchting in mei 2015 werden de lessen tot augustus volledig stopgezet, waarna in zeer beperkte mate lessen werden opgestart;
- de intensivering en uitbreiding van toezicht door middel van onder andere hondenbrigade en camera's, heeft vanwege tekort aan financiële middelen geen doorgang kunnen vinden;
- aanschaf van detectiepoorten en bodyscan en
- perimeterbeveiliging werd in 2014 niet afgerond.

De werkwijze van de afdeling Kwaliteit en Auditing is als volgt verwoord: "De basis van waaruit de afdeling Kwaliteit en Auditing de activiteiten bekijkt en de

nodige verbeteringen aangeeft zijn de in de Wackenhut periode opgestelde werkinstructies. Hierbij is er meer aandacht besteed in verbetering van de uitvoering van processen om daarna (in de volgende fase) over te gaan tot de aanpassing van de bestaande werkinstructies."

2.13 Jaarplan 2015 Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou

In het Jaarplan 2015 Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou, worden de volgende strategische beleidsspeerpunten genoemd:

- optimaliseren huisdienst, met als resultaat personeelsleden met het benodigde kennisniveau en opleidingen en bijscholing
- structurele aanpak verzuimproblematiek
- masterplan
- dagprogramma
- integriteit
- opleidingsplan
- beveiliging.

De omscholing van gevangenvaarders tot Penitentiaire inrichtingswerkers begon in 2014 en eindigt in 2016. De Basis Beroepsopleiding Beveiliging werd gestart in 2013 en eindigt in 2016.

Voor wat betreft de structurele aanpak van de verzuimproblematiek stelt de SDKK dat een machtigingsverzoek bij de Minister van Justitie ten behoeve van de directeur is ingediend om maatregelen te kunnen nemen inzake het frequent kortdurend verzuim.

Om werkplaatsen te kunnen openen stelt de directie enige acties die ondernomen moeten worden voordat de werkplaatsen open kunnen gaan. Voor wat betreft de beveiliging in dit kader zijn dit:

- het versterken en moderniseren van de perimeterbeveiliging (camera's in de werkplaatsen);
- het versterken van de personele bezetting door de inzet van alle ex-medewerkers van de "Stichting Beveiligers" bij de SDKK;
- door het afronden van cursussen en opleidingen wordt het aantal beschikbare personeel groter.

Voor wat betreft de beveiliging worden de volgende resultaten verwacht:

- trainingsprogramma en schietoefeningen voor het Interne Bijstandsteam (IBT)
- verbetering van werkprocessen en interne dienstinstructies;
- verbetering van de aansturingskracht, onder andere door de aanwezigheid van de Unit Directeur Beveiliging;
- verbetering van de personeelsbezetting door beveiligers die buiten de SDKK te werk gesteld zijn terug te halen naar de SDKK en
- continuering van de Basis Beroepsopleiding Beveiligiger.

De taak van de SDKK is het er voor zorgdragen dat de gedetineerde op veilige wijze zijn straf of maatregel kan uitzitten en dat hij voorbereid wordt op zijn terugkeer in de burgergemeenschap.

Het beheer van de SDKK berust bij de directeur, die bijgestaan wordt door andere directieleden en een managementteam. Er wordt periodiek vergaderd over zaken de beveiliging aangaande. De beveiliging en veiligheid binnen de SDKK wordt verzorgd door een eigen beveiligingsorganisatie, die ook de beveiliging van enige andere overheidsinstanties voor zijn rekening neemt. Jaarlijks worden jaarplannen en jaarverslagen uitgevaardigd, die een beeld moeten geven van wat er in het volgend jaar gaat gebeuren en wat gebeurd is in het vorig jaar.

3. Veiligheid binnen SDKK

3.1 Inleiding

In elke penitentiaire inrichting is de veiligheid van personeel, gedetineerden, bezoekers van primordiaal belang. Zonder een goed opgezet veiligheidsbeleid is het niet mogelijk om te voldoen aan de eisen die gesteld worden aan een penitentiaire inrichting in de hedendaagse maatschappij.

De Staatregeling van Curaçao schrijft voor dat een gedetineerde wordt beperkt in de uitoefening van grondrechten indien en voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt.

Volgens het Wetboek van Strafrecht van Curaçao geschiedt de tenuitvoerlegging van vrijheidsstraffen en vrijheidsbenemende maatregelen overeenkomstig bij of krachtens landsverordening te stellen regels. Deze regels betreffen onder andere het beheer van de inrichtingen en het toezicht hierop en de gevallen waarin en de wijze waarop beperkingen op de grondrechten van de gedetineerden plaats kan vinden.

De Landsverordening Beginselen Gevangeniswezen geeft aan welke disciplinaire maatregelen ter beschikking staat van de directeur van de SDKK indien een gedetineerde voor de verstoring van de orde of veiligheid zorgdraagt. Naast deze disciplinaire maatregelen genoemd in de Landsverordening Beginselen Gevangeniswezen, komen ook in de Gevangenismaatregel 1999 en in de Beschikking Geweldsinstructie Gevangeniswezen maatregelen voor die betrekking hebben op de veiligheid in en rondom de SDKK.

De Beschikking Geweldsinstructie Gevangeniswezen gaat over het aanwenden van geweld en de geweldsmiddelen die toegepast kunnen worden op de persoon van de gedetineerde om de veiligheid te waarborgen.

In dit hoofdstuk gaat het om de vraag in hoeverre de veiligheidsaspecten in wet- en regelgeving geregeld zijn en hoe het beleid en de praktijk zich hiermee verhouden. Eerst zal aandacht besteed worden aan, vooral het penitentiaire beleid, wet- en regelgeving waarin onderwerpen voorkomen die van enigerlei invloed zijn op de veiligheid van gedetineerden, het personeel en bezoekers. Hierna wordt aandacht besteed aan afzonderlijke onderwerpen die de veiligheid van gedetineerden, personeel en/of bezoekers regarderden.

3.2 Personele beveiliging

3.2.1 Personele capaciteit

De SDKK beschikt niet over een opleidingsbeleidsplan voor het personeel in de beveiliging.

In de jaarplannen 2013 tot en met 2015 en jaarverslagen 2013 en 2014 geeft de SDKK aan niet alleen kwantitatief onderbezet te zijn, maar ook kwalitatief. Er is sprake van een laag opgeleid middenkader (LBO+), maar ook het lager personeel is niet voldoende opgeleid om hun taken naar behoren te kunnen vervullen. Alle beveiligers dienen de Basis Beroepsopleiding Beveiliging bij het Opleidingsinstituut voor Rechtshandhaving en Veiligheidszorg (ORV) te volgen. Aangezien deze opleiding niet binnen de SDKK plaatsvindt, is het personeel dat deze opleiding volgt niet beschikbaar voor de dagelijkse dienst. De eerste fase van deze opleiding duurt twee aaneengesloten maanden. Deze opleiding eindigt in het jaar 2016.

In 2014 is een opleidingstraject voor Penitentiair Inrichtingswerker opgestart. In het jaar 2015 zouden EHBO-cursussen en EHBO herhalingscursussen, rapportage, computerlessen en schietcursussen worden verzorgd, met als doel het ontwikkelen van vaardigheden ter ondersteuning van het personeel in hun werkzaamheden.

Ook voor het kader van de SDKK zouden enkele cursussen geprogrammeerd worden, maar uit interviews en documentatie kon de Raad niet bepalen welke cursussen hiervan deel zouden uitmaken.

De SDKK kent geen beleid met betrekking tot veiligheidsbewustzijn.

Desgevraagd deelde de Opleidingsfunctionaris mede geen veiligheidsbewustzijn training aan het personeel te hebben aangeboden, maar acht dit wel van belang. Verschillende personeelsleden hebben wel een training gehad in Praktisch Penitentiair Optreden. De jaarplannen en jaarverslagen hebben hier geen melding van gemaakt. De Raad heeft het volgende waargenomen tijdens bezoeken aan de SDKK.

- Tijdens een bezoek aan de Vocational Building voor een interview met gedetineerden, merkte een onderzoeker dat een grote prop vlak bij de toegangspoort op de grond lag. Twee beveiligers en een gedetineerde zaten enkele meters verder op, op een bankje. Enkele uren later na het interview constateerde de onderzoeker van de Raad dat de prop nog steeds op dezelfde plek lag.
- Bij het eerste bezoek van de onderzoekers van de Raad aan de SDKK zagen zij een pakket met een groot aantal kranten op de brievenbus tegen het toegangscontrolegebouw aan.
- Gevangenenbewaarders lopen met meerdere gedetineerden vóór en achter zich.
- Een gevangenenbewaarder laat een gedetineerde een toegangspoort op het terrein van de SDKK op slot doen, zonder dat hij controleert of de poort inderdaad op slot zit. De gedetineerden zaten naast en achter hem in een pick-up. Het HB was op dit moment bezig met een rondleiding buiten het SDKK-terrein met een van de onderzoekers van de Raad en heeft dit gezien en een opmerking hierover gemaakt.

Tijdens het groepsinterview met het personeel heeft de groep het volgende naar voren gebracht:

- een gevangenebewaarder rijdt op een voertuig met een gedetineerde naast zich en twee anderen achter hem. Toen hij hierop opmerkzaam werd gemaakt, antwoordde hij dat dit altijd zo gegaan is.
- gevangenebewaarders en leidinggevenden geven vaak toe aan de gedetineerde door uitzonderingen te maken.
- de collega's zijn het erover eens dat door de schietposten niet te bemannen, de veiligheid van de PIW-ers in gevaar komt.

Voor wat betreft het geweld tussen gedetineerden onderling en het feit dat het personeel in deze gevallen niet intervenueert, stelde het CPT voor om een strategie te ontwerpen waarin deze onderwerpen aan de orde komen. In deze strategie dienen inbegrepen te zijn opleidingen en trainingen ter zake van het omgaan met gedetineerden, het ontwikkelen van interpersonele communicatieve vaardigheden, geweldsinstructie en het beschikken over voldoende personeel om deze taken uit te voeren.

Door de huisvesting van de leden van de verschillende gangs in verschillende huisblokken, zijn deze groepen van elkaar gescheiden. Ook is het zo, dat de shift commander ervoor zorg draagt dat leden van deze groepen zich nooit op hetzelfde moment buiten de huisblokken bevindt.

Voor wat betreft de opleidingen en trainingen werden verschillende cursussen verzorgd waarin deze onderwerpen aan de orde zijn gekomen en komen, te weten de opleiding tot PIW-er en Basis Beroepsopleiding Beveiliging en de cursus Praktisch Penitentiair Optreden. Deze opleidingen eindigen in het jaar 2016.

De SDKK heeft beleid en procedures ten aanzien van het bovenstaande niet aan de Raad overlegd.

3.2.2 Personele kwantiteit

Conform het organogram van de SDKK dient de Unit Beveiliging te bestaan uit 151 beveiligers, waarvan 1 Unit Hoofd, 4 Teamleiders, 62 senior beveiligingsmedewerkers en 84 beveiligingsmedewerkers. In de praktijk zijn er echter 2 teamleiders.

Volgens de Opleidingscoördinator zijn er 58 beveiligers die in dienst zijn van de SDKK, buiten het gesticht werkzaam. Deze unit staat onder leiding van een Hoofd Beveiliging externe locaties, die hiërarchisch onder het Hoofd Beveiliging valt.

Het jaarplan 2015 geeft echter aan dat per januari 2015 175 beveiligers in dienst waren bij de SDKK. Volgens het HB bedroeg dit aantal per 01 februari 2016 179 beveiligers.

Ten tijde van het inspectieonderzoek kon de Unit Beveiliging niet over alle beveiligers beschikken. Dit komt omdat een aantal beveiligers bij het ORV de Basis Beroepsopleiding Beveiligers volgden. Tijdens deze periode waren ze vrijgesteld van diensten in de SDKK. Volgens een respondent mag het ziekteverzuim in het algemeen niet hoog zijn, maar bij de operationele diensten is dit buiten alle proporties. De Raad heeft geen documenten over het ziekteverzuim ontvangen.

Uit de jaarplannen en jaarverslagen uit de periode 2013 tot en met 2015, blijkt dat de SDKK een stabiele personeelsbestand heeft gekend van tussen de 420 en 422 personen. Het gevangenispersoneel is de laatste jaren uitgebreid met zowel directieleden, middenkader en executief personeel. Voor wat betreft executief personeel is het personeel van de Stichting Beveiligingszorg Justitie door de SDKK in dienst genomen. In totaal beschikte de SDKK per begin januari 2015 over 420 personeelsleden voor de uitvoering van haar taken, waarvan bij de Unit Beveiliging 175, Unit Detentie 120, Resocialisatie 60 medewerkers, Directie en Unit Bedrijfsvoering 65. In jaarplannen en -verslagen wordt melding

gemaakt van een enorme personele onderbezetting. De directie van de SDKK stelt dat indien het beveiligingspersoneel dat buiten de SDKK dienst doet, terugkeert naar de SDKK, er geen sprake meer is van onderbezetting.

Volgens het Jaarplan 2015 werd in 2014 gestart met het realiseren van een structureel ziekteverzuimbeleid, de introductie van procedures gericht op het minimaliseren van het ziekteverzuim in de SDKK in het kader van een structurele oplossing en dat de problematiek redelijk in kaart is gebracht. De Raad heeft dit beleid echter niet ontvangen.

De SDKK hoopt de volgende resultaten in het jaar 2015 te behalen:

1. verhoging van de efficiëntie en verbeterde werkprocessen;
2. een door de directeur van de SDKK vastgesteld ziekteverzuimprotocol;
3. up to date verzuimoverzichten en verlofregistraties;
4. het houden van informatie en bewustwordingssessies;
5. beschikking over kengetallen, verzuimcijfers en up daten formatiecijfers
6. procedures zijn bekend bij het personeel.

Volgens het personeel vormt het hoog ziekteverzuim een groot probleem. De redenen die zij hiervoor hebben aangegeven zijn onder andere ziekte, problemen met collega's en ontevredenheid met hun rechtspositie. In de jaarplannen wordt het onder druk zetten en bedreigen van het personeel door gedefinieerden en hun relaties, ook als een reden van ziekteverzuim onder het personeel gezien.

Het door het SDKK geïntroduceerd ziekteverzuimbeleid is bij het overgrote deel van het geïnterviewde personeel niet bekend.

Er is sprake van veel overwerk, doordat een deel van het personeel niet op het werk verschijnt. Bijna alle respondenten gaven aan dat er sprake is van een hoog ziekteverzuim, met als gevolg dat het overig personeel veel overwerk moet verrichten.

Het CPT merkt op dat alhoewel sinds 2013 de verschillende sleutelfuncties ingevuld werden en technische bijstand vanuit Nederland werd verkregen, er nog veel werk aan de winkel is. Het CPT beveelt aan dat de nieuw benoemde HR-functionaris de personeelsproblemen, zoals de verzuimregistratie, met de nodige urgentie dient aan te pakken en dat het Functieboek 2009 ten spoedigste aangepast zal worden.

Conform het jaarverslag 2014 is het zo dat de verzuimproblematiek geïntroduceerd werd en dat de verzuimregistratie afgerond en op niveau is. Tevens werd de Minister van Justitie verzocht de directeur te machtigen om maatregelen te kunnen nemen bij frequent kortdurend verzuim. Zo werden procedures gericht op het minimaliseren van het ziekteverzuim in het kader van een structurele oplossing geïntroduceerd.

Het Functieboek werd ook aangepast aan de huidige situatie en ligt sinds juli 2015 bij de Minister van de Justitie die hierover dient te beslissen.

3.2.3 Integriteit

3.2.3.1 Algemeen

De SDKK heeft ondanks herhaald aandringen, geen vastgesteld integriteitsbeleidsplan aan de Raad overhandigd.

Uit het jaarplan 2015 volgt dat de SDKK onder andere het volgende hoopt te bereiken in het jaar 2015:

- integriteitscursussen voor zowel het personeel als leidinggevenden;
- de integriteit en kwaliteit van de bedrijfsvoering duurzaam verhogen door het uitvoeren van audits en interne onderzoeken door de afdeling Kwaliteit en Auditing en
- het invoeren van een integriteitsbeleid dat vastgesteld is door het managementteam.

In alle jaarplannen over de periode 2013 tot en met 2015 geeft de SDKK toe een groot integriteitsprobleem te hebben. Dit probleem uit zich in de praktijk door reguliere vondsten van contrabande in gedetineerdencellen. Uit de jaarverslagen is ook gebleken dat de leiding van SDKK een verscherpte controle op contrabande wenste in te voeren, maar het personeel en hun vertegenwoordigers boden hier “enorme weerstand” tegen.

Het personeel is op de hoogte van de integriteitsproblemen.

Volgens de meningen tijdens de groepsdiscussie met het personeel zijn veel werknemers bang om nee te verkopen aan een gedetineerde en deze “nee” te handhaven. De gedetineerde blijft aandringen en vaak wenst het personeelslid geen problemen te krijgen met de gedetineerde, met als gevolg dat hij toegeeft aan zijn wens. Het door de vingers kijken geschiedt niet alleen door de gevangenenbewaarders, maar ook door leidinggevenden. De gedetineerden weten heel goed wat mag en wat niet mag. Wanneer iemand door de vingers kijkt, wordt dit door de gedetineerden doorgegeven aan andere mede-gedetineerden.

3.2.3.2 *Aanwijzing vertrouwensfuncties*

Een vertrouwensfunctie is een functie bij het Land of elders in Curaçao waarvan de wijze van vervulling een gevaar of een risico kan vormen voor het voortbestaan van de democratische rechtsorde, de integriteit van het openbaar bestuur of de veiligheid en andere vitale belangen van Curaçao. Vertrouwensfuncties worden bij landsbesluit houdende algemene maatregelen aangewezen. Conform artikel 2 van het Landsbesluit aanwijzing vertrouwensfuncties en veiligheidsonderzoeken, beslist de Minister van Algemene Zaken welke functies tot vertrouwensfuncties worden aangewezen en zijn de op het moment van de inwerkingtreding aangewezen vertrouwensfuncties, aangegeven in de bij dit landsbesluit behorende bijlage.

Voor wat betreft dit laatste, gaat het bij de SDKK om de functies van “hoofd gevangenis en huis van bewaring” en “alle functies die worden uitgeoefend binnen het beveiligde gebied van het huis van bewaring”. De personen die deze functies bekleden dienen binnen twee jaren na de inwerkingtreding van het landsbesluit aanwijzing vertrouwensfuncties en veiligheidsonderzoeken een veiligheidsonderzoek te ondergaan.⁴

De Lv VDC stelt in artikel 16, eerste lid, dat het verboden is een persoon met een vertrouwensfunctie te belasten, tenzij de Minister van Algemene Zaken geen bezwaar heeft tegen zijn in dienst name als gevolg van een door de VDC ingesteld veiligheidsonderzoek.

Indien de SDKK andere functies wenst voor te dragen als vertrouwensfuncties, dienen deze aangemeld te worden bij het Hoofd VDC onder vermelding van de redenen waarom deze functies als zodanig in aanmerking komen. Dit dient te gebeuren binnen vier weken na de dagtekening van het aanwijzingsbesluit en met overlegging van een verklaring van de persoon die deze functie bekleedt, waarin hij stelt in te stemmen met het instellen van een veiligheidsonderzoek en enige jaren later een eventueel hernieuwd veiligheidsonderzoek naar zijn persoon met betrekking tot deze functie.⁵ De werkgever is verantwoordelijk voor het informeren van de betrokken functionaris over de betekenis en rechtsgevolgen van de aanmelding. Mocht de betrokken functionaris niet instemmen met het verrichten van een (hernieuwd) veiligheidsonderzoek, dan wordt hij zo snel mogelijk (binnen acht weken) uit deze functie ontheven.⁶

De SDKK beschikt niet over een eigen beleid voor wat betreft vertrouwensfuncties.

⁴ Zie art 12 landsbesluit aanwijzing vertrouwensfuncties en veiligheidsonderzoeken

⁵ Zie art 4 landsbesluit aanwijzing vertrouwensfuncties en veiligheidsonderzoeken

⁶ Zie art 8 landsbesluit aanwijzing vertrouwensfuncties en veiligheidsonderzoeken

De SDKK heeft na de totstandkoming van de Lv Veiligheidsdienst Curaçao geen mogelijke vertrouwensfuncties aangemeld bij de VDC. Ook voor de bestaande vertrouwensfuncties heeft de SDDK nog geen contact opgenomen met de VDC.

3.2.3.3 Veiligheidsonderzoeken

Voordat een persoon in dienst van de SDKK treedt, dient hij conform wettelijk vastgestelde procedures een veiligheidsonderzoek te ondergaan indien de functie die hij gaat bekleden een vertrouwensfunctie betreft. Onder een veiligheidsonderzoek wordt verstaan een onderzoek naar de persoon die een vertrouwensfunctie wenst te vervullen. Een veiligheidsonderzoek betekent een inbreuk op de privacy van de persoon die het moet ondergaan. Dit veiligheidsonderzoek wordt door de Veiligheidsdienst Curaçao (VDC) uitgevoerd en levert de betreffende dienst geen kosten op.⁷ De uitslag van dit onderzoek bepaalt of de persoon in kwestie de vertrouwensfunctie mag bekleden of blijven bekleden.

Indien uit het veiligheidsonderzoek is gebleken dat er geen bezwaar bestaat tegen de vervulling van de vertrouwensfunctie door de betrokken functionaris, dan ontvangt hij van de Minister van Algemene Zaken een verklaring van geen bezwaar. Het Hoofd van de VDC informeert de werkgever over de uitslag van het veiligheidsonderzoek. Valt het veiligheidsonderzoek echter negatief uit voor de functionaris dan wordt hij zo snel mogelijk uit deze functie ontheven en ontvangen de functionaris en zijn werkgever een gemotiveerd besluit hiertoe.

Voordat een veiligheidsonderzoek wordt opgestart dient de persoon die dit moet ondergaan, op de hoogte te zijn of te worden gesteld van het feit dat zijn functie als een vertrouwensfunctie is aangemerkt en wat de consequenties hiervan zijn voor zijn persoon. Indien hij bereid is deze functie te bekleden, dan is

⁷ Zie art 3 Lv VDC

hij verplicht om schriftelijk zijn toestemming te geven voor het verzamelen van gegevens over zijn persoon ten behoeve van het uitvoeren van een veiligheidsonderzoek. Het is de VDC verboden om gegevens ten behoeve van een veiligheidsonderzoek te verzamelen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de betreffende persoon. De aspecten die tijdens het door de VDC ingesteld veiligheidsonderzoek in acht worden genomen, zijn het voortbestaan van de democratische rechtsorde, de integriteit van het openbaar bestuur of veiligheid of andere vitale belangen van Curaçao.

De SDKK heeft geen eigen beleid en procedures voor wat betreft de aanwijzing van vertrouwensfuncties en veiligheidsonderzoeken opgesteld.

De VDC heeft nog steeds geen aanvragen voor het uitvoeren van veiligheidsonderzoeken voor wat betreft de bestaande vertrouwensfuncties bij de VDC ingediend. Volgens de huidige wet- en regelgeving kent de SDKK slechts één directeur en heeft hij een plaatsvervanger met dezelfde bevoegdheden in de gevallen wanneer hij niet aanwezig is. Ook deze plaatsvervanger is niet aangemeld bij de VDC.

3.2.3.4 Informatieuitwisseling

Om de veiligheid in de SDKK te waarborgen, is het noodzakelijk om informatie uit te wisselen tussen bepaalde diensten ter voorkoming van onveilige situaties die kunnen leiden tot bijvoorbeeld ontvluchtingen of aanslagen op gedetineerden en personeel. Om deze reden is het voor de SDKK van belang dat er in het kader van de eigen veiligheid een goede samenwerking bestaat met de VDC. Voor deze samenwerking biedt de Lv VDC de wettelijke grondslag. De directeur van de SDKK is verplicht om aan het Hoofd van de VDC op zijn verzoek alle informatie te verschaffen die hij nodig heeft voor de

uitoefening van zijn taken.⁸ Het Hoofd van de VDC kan zelfs bijzondere inlichtingenmiddelen inzetten, in het geval dit nodig mocht zijn. Van de andere kant is het Hoofd van de VDC bevoegd om met de nodige toestemming van de Ministers van Algemene Zaken en Justitie onder voorwaarden informatie te verschaffen aan de directeur van de SDKK.⁹ De huidige landsverordening voorziet niet in een vastgelegd structureel overleg tussen de directeur van de SDKK en het hoofd VDC.

De SDKK kent geen vastgesteld beleid met betrekking tot de informatieverstrekking en informatie-uitwisseling met de VDC.

In de praktijk is er slechts sprake van incidentele uitwisseling van informatie tussen de SDKK en de VDC.

3.2.3.5 Bedreiging personeel

Gedurende de laatste jaren werden verschillende gevangenvaarders door gedetineerden bedreigd. De SDKK heeft geen vastgesteld beleid voor wat betreft bedreiging van medewerkers.

Uit interviews kan worden opgemaakt dat gedurende de laatste jaren meerdere gevangenvaarders door gedetineerden bedreigd werden. Verschillende personeelsleden werden niet alleen binnen de SDKK bedreigd, maar ook buiten de SDKK. Volgens respondenten, ging dit zelfs zo ver, dat verschillende gevangenvaarders in hun privéleven materiële en mentale schade hebben ondervonden van acties die toegeschreven werden aan gedetineerden. Verschillende personeelsleden hebben aangegeven op de hoogte te zijn dat verschillende collega's door gedetineerden bedreigd werden. Zij zijn niet op de hoogte van beleid waarin de wijze waarop deze

⁸ Zie art 4 Lv VDC

⁹ Zie art 11 Lv VDC

problematiek wordt aangepakt is vastgesteld. Er is ook geen sprake van een centrale registratie van bedreigingen en intimidaties.

De personeelsvertegenwoordiging van de ABVO is verheugd om aan te geven dat de Minister van Justitie akkoord is gegaan met hun voorstel voor snelrecht. Dit houdt in dat wanneer een personeelslid bedreigd wordt door een gedetineerde, deze binnen heel korte tijd door het Openbaar Ministerie zal worden vervolgd en voor de rechter zal verschijnen. Het personeelslid dat bedreigd of geïntimideerd is, dient hiervan aangifte te doen bij het Korps Politie Curaçao.

Ook verschillende gedetineerden hebben aangegeven op de hoogte te zijn van bedreigingen aan het adres van gevangenispersoneel. Ook hebben ze te kennen gegeven dat, indien er geen verandering komt in het gedrag van sommige gevangenenbewaarders, de situatie niet zal veranderen, doch erger kan worden.

In zijn wederwoord geeft de Minister aan dat het beleid inzake handelswijze bij agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak in januari 2016 is vastgesteld.

3.3 Manbeveiliging

3.3.1 Patrouilles

3.3.1.1 Post externe inspectiepatrouille 1 & 2

Volgens de instructies dient deze post 24 uur per dag te worden bezet. Deze inspectiepatrouille heeft tot taak het uitvoeren van inspectiepatrouilles tussen de ringmuur en het terreinafscheidingshek en op het openbare terrein buiten het terreinafscheidingshek. De patrouilles opereren separaat van elkaar in aparte voertuigen in tegengestelde richting van elkaar. Bij de start van de

patrouille en bij bijzonderheden dient de Strongroom via de portofoon geïnformeerd te worden.

Deze post bestaat niet. In de praktijk wordt door beveiligers die deel uitmaken van de Post Toegangs- en uitgangscntrole (toegangspoort) ongeveer 3 tot 4 keren per wacht per dag gepatrouilleerd tussen de ringmuur en de afrastering. Vanwege het ziekteverzuim, wordt in voorkomende gevallen bij de box om assistentie van een beveiligger gevraagd om deze rondes te rijden.

Volgens het HB wordt er niet meer buiten de afrastering van de SDKK gepatrouilleerd nadat zich een incident heeft voorgedaan en wegens het ontbreken van een geschikt voertuig.

De patrouilleleden zijn gewapend en dragen een kogelvrije vest.

3.3.1.2 Post Interne inspectiepatrouille

De instructie beschrijft de taken van de Post Interne Patrouille, die uit twee beveiligers bestaat en 24 uur bemand is. De taken zijn het uitvoeren van inspectiepatrouilles op het buitenterrein van de gevangenis doch binnen de ringmuur. Tevens is deze patrouille belast met de controle op het laden en lossen van voertuigen, die niet verder mogen komen dan de toegangsluis bij de hoofdingang. Tevens schrijft deze instructie voor dat de patrouille door de wachtploegcoördinator andere inspectietaken opgedragen kan krijgen.

In de praktijk van de beveiliging bij de SDKK worden structureel geen dagelijkse patrouilles uitgevoerd op het buitenterrein binnen de ringmuur. Ook de andere taken van deze patrouille, zoals het uitvoeren van veiligheidsinspecties van het dak, werkzaal, kerk of bezoekzaal of controles van brandblusmiddelen vinden niet plaats. Het gebeurt echter wel dat wanneer er voldoende personeel in de box aanwezig is, door één patrouille 1 à 2 maal per dag gepatrouilleerd wordt op het buitenterrein binnen de ringmuur. Indien er een gedetineerde in het ziekenhuis ligt, dan is het uitvoeren van patrouilles niet mogelijk, aangezien de

bewaking in het ziekenhuis uitgevoerd wordt door het personeel dat werkzaam is in de box.

3.3.2 Statische posten

3.3.2.1 Post Portier (box) & Post Remise

Het personeel van deze post, bestaande uit 2 beveiligers, is belast met de bediening van de grote deuren naar en van het voorterrein. Voordat de beveiligers deze deuren openen moeten zij zich ervan vergewist hebben dat de situatie veilig is en dat het personeel en voertuigen gerechtigd zijn om toegelaten te worden. Tevens is dit personeel verantwoordelijk voor het beheer van de apparatuur en overige materialen op deze post. Alle bijzonderheden dienen aan de wachtploegcoördinator te worden doorgegeven. In tijden van calamiteiten dienen zij de aanwijzingen van leidinggevenden te volgen en in ernstige situaties “wordt in overleg met de directie besloten hoe er verder gehandeld dient te worden”.

In kantoor tijd zijn, zoals voorgeschreven, twee beveiligers belast met deze posten, waarbij één belast is met de leiding. Deze laatste persoon valt rechtstreeks onder één van de twee Teamleiders Beveiliging. In de praktijk zijn deze beveiligers verantwoording schuldig aan de Teamleider Beveiliging en na kantoor tijd aan de wachtploegcoördinator. Uit observatie is gebleken dat deze taak in het kader van de veiligheid van de inrichting op goede en veilige wijze verricht wordt. De poort die voertuigen toegang verschaft tot het voorterrein is vaak open, terwijl die bestemd voor de voetgangers altijd open is. Middernacht worden alle poorten gesloten.

Thans wordt de Post Portier (box) & Post Remise na kantoor tijd niet bezet. De beveiligers van de Controlekamer neemt de taak behorende bij de Post Portier (box) & Post Remise over. Wanneer de box in de avonden geopend moet

worden en er is slechts één beveiliging op post, dan is de Controlekamer gedurende deze momenten onbemand, met als gevolg dat er geen toezicht is op de camerabeelden. Het voornemen is om vanaf januari 2016 de Post Portier (box) en Post Remise ook in de avond- en nachtdienst te bezetten met één beveiliging. Per februari 2016 is dit nog niet gebeurd.

In zijn wederwoord geeft de Minister aan dat per 1 september 2016 een nieuw rooster ingaat waarbij de Post Portier (box) en Post Remise ook 's nachts bezet zullen zijn.

3.3.2.2 Toegangs- en uitgangscntrole

Het doel van de instructies voor wat betreft de toegang tot en uitgang van de SDKK was om een beschrijving te geven van het beleid en instructies met betrekking tot het verlenen van toegang en vertrek uit de SDKK. De eerste versie is gedateerd 18 maart 2010 (versie 01.00), de tweede versie was gedateerd 11 januari 2010 (versie 00.04) en de derde versie is van 03 september 2012. De Raad gaat ervanuit dat de laatste versie de correcte is. Het is ook deze versie die bij de toegangspoort wordt gehanteerd.

Kort zakelijk weergegeven bepalen deze instructies dat iedere persoon die de SDKK wenst te betreden en verlaten een identiteitsbewijs moet kunnen tonen. De in- en uitgang van de SDKK is gelegen bij het toegangscontrolegebouw. Personen die jonger zijn dan 18 jaar en onder begeleiding van meerderjarigen, kunnen volstaan met een geboortebewijs. De persoon wordt geregistreerd en onderworpen aan een controle, die per categorie (personeel of bezoeker) verschilt. De controle geschiedt middels foullering, detectiepoort en bagagedoorlichtingsapparaat. Er wordt gecontroleerd op contrabande en werkelijke identiteit. Ook voertuigen die personen of goederen komen afleveren worden gecontroleerd op contrabande. In de praktijk wordt de toegangscontrole uitgevoerd door beveiligers aan beide kanten van kogelvrij

glas (z.g. aquarium). Er zijn beveiligers die zich, aan de ene kant van het kogelvrije glas, bezig houden met de fysieke controle en toezicht op het bagagedoorlichtingsapparaat en de detectiepoort en andere beveiligers aan de binnenkant van het aquarium (die uit kogelvrij glas bestaat) die zich onder andere bezig houden met administratieve taken.

Uit observaties is gebleken dat:

- deze instructies bepalen dat personen bij het betreden van het gevangensterrein o.a. onderworpen worden aan de ionenscan. De Raad tekent hierbij aan geen ionenscanapparaat te hebben waargenomen in het toegangscontrolegebouw;
- het personeel mag geen tassen, pakjes, kranten of welk ander voorwerp meenemen in de gevangenis, maar de instructies geven niet aan waarin eten en drinken meegenomen mag worden. De Raad zag dat er personen met hun tassen het gevangensterrein opliepen;
- personen die de SDKK verlaten, dienen na hun bezoekerspas te hebben ingeleverd, geïdentificeerd te worden middels een wettig identificatiemiddel, waarna via het bezoekerslogboek nagegaan wordt of het inderdaad om de juiste persoon gaat en indien dit het geval is wordt het tijdstip van vertrek genoteerd. De onderzoekers van de Raad werden bij het verlaten van de inrichting nooit gevraagd naar een identiteitsbewijs. Desgevraagd deelde het hoofd Toegangscontrole mede dat dit inderdaad niet gebeurt en dat hij dit graag wenst te introduceren;
- bij binnenkomst dient aan functionele en ambtelijke bezoekers een bezoekerspas te worden verstrekt. De ontvangende functionaris wordt gebeld nadat de bezoeker gecontroleerd is. De Raad merkt hierbij op dat bij de toegang geen bezoekerspas wordt uitgereikt, maar pas bij de Centrale Post. Ook is het zo dat in de praktijk de ontvangende functionaris eerst gebeld wordt en dat daarna pas de bezoeker ingeschreven en gecontroleerd wordt;

- volgens het beleid worden alle voertuigen die personen of goederen komen afleveren, bij binnenkomst door de portier ingeschreven en in de remise gecontroleerd door 2 beveiligers. De bestuurder dient alle deuren van zijn voertuig te openen en op aanwijzing alle zich daarin bevindende kastjes, koffers, tassen, dozen, e.d. te openen. Onderzoekers van de Raad hebben geobserveerd dat een voertuig, al binnen de poort, met goederen voor gedetineerden slechts door één beveiliging werd gecontroleerd en de chauffeur kreeg geen opdracht om alle deuren te openen. Hij stapte uit en liep meteen door naar de plaats waar de toegangscontrole plaatsvindt;
- bij blijvend moeilijk gedrag van een bezoeker kan aan hem medegedeeld worden dat hij de toegang tot de SDKK geweigerd kan worden. Hij moet dan in de wachtruimte wachten tot de teamleider beveiliging een beslissing genomen heeft. In de praktijk wordt hem de kans niet geboden om op een beslissing van de teamleider beveiliging te wachten;
- een van de onderzoekers van de Raad liep door de detectiepoort met zijn riem en polshorloge aan en de detectiepoort heeft hierop niet gereageerd. Het hoofd Toegangscontrole was aanwezig en belde meteen naar een van de teamleiders beveiliging om dit probleem te verhelpen;
- de beveiligers bij de toegangspoort hebben geen zicht in de omgeving van het toegangscontrolegebouw om te kunnen anticiperen op mogelijke incidenten;
- in het toegangscontrolegebouw en in de omgeving zijn geen camera's geplaatst;
- het toegangscontrolegebouw bestaat uit betonnenmuur en glas.

3.3.2.3 Keuken

De SDKK beschikt niet over een schriftelijk vastgesteld beleid of werkinstructies met betrekking tot de veiligheid in de keuken.

Tijdens werkzaamheden waarbij gedetineerden aanwezig zijn, zijn beveiligers die toezicht houden op de gedetineerden aanwezig. Zij zorgen er onder andere voor dat gedetineerden geen contrabande naar de huisblokken meenemen of verbergen in maaltijden, houden toezicht op de bereiding en distributie van de maaltijden.

In de keuken is er één camera die door de Controlekamer in de gaten gehouden wordt.

3.3.2.4 Vocational Building

Van de Vocational Building, waarin lessen worden verzorgd voor gedetineerden, zijn er geen beleid en instructies bekend.

De beveiligers voeren hun taken uit via mondelinge instructies. Zij beheren het toegangshek tot dit gebouw en zorgen voor de veiligheid binnen dit gebouw. Er is geen cameratoezicht binnen dit gebouw.

3.3.2.5 Werkplaatsen

De werkplaatsen zijn buiten de cellenruimte gesitueerd, maar binnen de ringmuur. In deze werkplaatsen leren gedetineerden een vak onder leiding van werkmeesters. Er is geen beleid en werkinstructies bekend bij het personeel. Beveiligers zorgen hierbinnen voor de veiligheid. Buiten de werkplaats is een camera gevestigd. Binnen het gebouw is geen camera aanwezig.

3.3.3 Specialismen

3.3.3.1 Centrale Post

De Centrale Post dient 24 uren per dag bezet te worden door twee beveiligers, maar ook hier is er sprake van ziekteverzuim, waardoor vaak met één beveiliger gedraaid moet worden. De Centrale Post valt onder een Teamleider Beveiliging. Er is geen sprake van een schriftelijk vastgelegd beleid en er zijn ook geen werkinstructies aanwezig voor bijvoorbeeld gevallen van bommelding, gijzelingen en andere calamiteiten.

Een deel van het personeel heeft een algemene centralistenopleiding gevolgd bij een externe communicatiecenter, maar het specifiek penitentiaire deel werd in de praktijk geleerd.

In de praktijk worden bij de Centrale Post onder andere sleutels, portefeuilles en bezoekersbadges uitgegeven en ingenomen, alle inkomende telefoongesprekken en veel uitgaande gesprekken afgehandeld en wordt toegen- en uitgang verschaft aan personeel en bezoekers naar en van het beveiligde deel van de gevangenis.

In de Centrale Post zelf is er geen camera die door de Controlekamer gemonitord wordt, maar de beveiliger in de Centrale Post heeft wel toezicht op een camera die een beeld geeft wie bij de deuren 5 en 8 staan. Deur 5 wordt al jaren niet meer gebruikt.

3.3.3.2 Hondenbrigade

Het beleid met betrekking tot de hondenbrigade stelt dat een speciaal getrainde hond beschikbaar zal zijn in de gevangenis om uitgebreide drugdetectie en controle van het publiek mogelijk te maken. Hiertoe speciaal opgeleide gevangenenbewaarders zullen als hondenbegeleiders optreden. Deze gevangenenbewaarders worden na een speciale sollicitatieprocedure gekozen. De hondenbegeleiders vallen rechtstreeks onder het HB. Eén van de vereisten

voor de hondenbegeleider is, dat hij zich in uitstekende fysieke conditie moet houden. De hond en zijn begeleiders dienen voortdurend in training en gecertificeerd te zijn. Voldoet de hondenbegeleider niet aan de verschillende voorwaarden, dan zal hij uit deze functie gezet worden. De hond wordt ingezet voor het uitvoeren van geplande en niet-geplande zoekacties en onderzoekt bezoekers en hun bezittingen, voorwerpen bestemd voor gedetineerden, ruimten die door bezoekers en gedetineerden gefrequentieerd worden en parkeerplaatsen.

De SDKK beschikt over één drugshond en een gecertificeerde hondenbegeleider. De functionaris die als hondenbegeleider optreedt, doet dit naast zijn baan als leermeester. De speurhond is getraind om te zoeken naar drugs en cellulaire telefoons en wordt ingezet bij celvisitaties. Hij wordt sporadisch ingezet bij bezoekers. Deze hond is volgens het HB niet geschikt om het publiek te controleren. Het HB gaf uitdrukkelijk te kennen dat een hondenbrigade noodzakelijk is om gedetineerden, bezoekers en personeel op het bezit van drugs te controleren. Deze functionaris verwacht dat een hondenbrigade de invoer van contrabande aanzienlijk zal verlagen. Volgens respondenten is er nog steeds sprake van veel drugsgebruik in de cellenruimten. Een enkele keer zou zelfs drugs geconstateerd zijn in een bewaardershok. Volgens het HB, oefenen de speurhond en zijn begeleider regelmatig zowel individueel als in teamverband bij de Douane.

3.3.3.3 Intern Bijstandsteam

De SDKK beschikt over een Intern Bijstandsteam, met aan het hoofd een commandant. Deze commandant bekleedt ook de functie van Teamleider Beveiliging. De andere Teamleider Beveiliging neemt waar. Het IBT bestaat uit vier teams: twee teams van zeven beveiligers en twee teams van 6 beveiligers. Alle leden van het IBT hebben een dagtaak in een andere functie. Elk team

loopt piket gedurende tien dagen. Het piket begint na 17.00 uur. Ze staan ter beschikking voor het geval er iets mocht gebeuren. Na een oproep moeten de beveiligers binnen 30 minuten in de SDKK zijn. Volgens de commandant lukt dit niet altijd.

Zodra er sprake is van een calamiteit neemt het IBT over en dient dan te zorgen voor de orde en rust in de huisdienst. Als calamiteit wordt beschouwd problemen tussen rivaliserende gangs, wanneer vernielingen aangebracht worden in de huisblokken of indien er sprake is van een opstand of een ontvluchting.

Alle leden van het IBT hebben hun certificaat behaald. Na de opleiding werden geen vervolgoopleidingen verzorgd. Gedurende de laatste twee jaren zijn er geen trainingen meer geweest, er was geen trainingsschema en niet eens een sportleider. De commandant van het IBT is afhankelijk van o.a. een sportleider om trainingen voor zijn team te organiseren. De commandant zou wekelijks tenminste twee halve dagen willen trainen.

Volgens de commandant van het IBT is de uitrusting aan vervanging toe. De kogelvrije vesten zijn vervallen. Het IBT beschikt thans over enkele nieuwe kogelvrije vesten, maar niet voldoende voor alle leden. Het IBT beschikt over vuurwapens van 3 verschillende merken en gaat over tot 1 soort vuurwapen en 1 soort munitie. Recentelijk werden enkele nieuwe wapens aangeschaft.

Het IBT maakt weinig gebruik van geweld. Een IBT-er is alleen gewapend indien de veiligheidssituatie in de gevangenis dit noodzakelijk maakt. Meestal loopt het IBT-er alleen en laat hij zijn wapen achter bij de Centrale Post, indien hij de huisdienst gaat betreden. Wanneer het IBT-ers in groepen rondlopen, dan zijn ze wel bewapend. Bij celvisitaties gedurende het jaar 2015 zijn er geen wapens gevonden. Na een optreden van het IBT maakt de commandant een rapport van het gebeurde op en levert dit bij de directeur in. De acties worden hierna mondeling geëvalueerd.

In het kader van het wederhoor voegt de Minister toe dat na afronding van het proces van de werving en selectie van nieuwe leden van het IBT per december 2016/eerste kwartaal 2017, overgegaan kan worden tot het bestellen van het IBT-uitrusting.

3.3.3.4 Controlekamer

De Raad heeft geen beleid en procedures van de controlekamer ontvangen.

In de controlekamer zijn de beveiligers belast met de controle op het systeem van het Elektronisch Toezicht en met het toezicht op de beveiligingscamera's van de SDKK. Het personeel heeft beleid noch werkinstructies op schrift ontvangen. De taakuitvoering in de praktijk is hen wel bekend. Volgens het HB hebben ze een speciale cursus gevolgd. Hun taak is om toezicht te houden op de camerabeelden en het systeem van het Elektronisch Toezicht en bij het waarnemen van bijzonderheden, dienen zij dit onmiddellijk te melden aan de Teamleider Beveiliging die als hun direct leidinggevende optreedt. Deze neemt dan de actie over en handelt deze af. Deze melding geschiedt telefonisch en niet per portfoon. Mocht de direct leidinggevende telefonisch niet bereikbaar zijn, dan worden de bijzonderheden in volgorde van aanwezigheid gemeld aan de andere Teamleider Beveiliging of het HB of de Directeur Beveiliging of de wachtploeg coördinator. Na kantooruren wordt eerst de wachtploegcoördinator in kennis gesteld van de bijzonderheden en daarna de direct leidinggevende. Na kantooruren ontvangen zij de sleutel van de box en dienen deze te openen voor opsporingsambtenaren die arrestanten komen brengen of halen.

3.4 Hulpmiddelen

3.4.1 Bouwkundige hulpmiddelen

3.4.1.1 Omheining

Volgens het beleidsdocument van Wackenhut¹⁰, heeft het beleid van de omheining tot doel de beveiliging van de omheining te garanderen door de toepassing van een combinatie van fysieke en procedurele elementen.

De omheining dient voorzien te zijn van scheermesbedrading. Om de beveiligingsgraad van de gaasomheining te verhogen dienen dagelijks en meerdere malen per dag inspecties en patrouilles te worden uitgevoerd. Aan de binnenkant van de ringmuur dient elektrische schokbedrading te zijn aangebracht. De gaasomheining wordt van een lager beveiligingsniveau beschouwd dan de ringmuur, die de voornaamste fysieke barrière is op het terrein van de SDKK. Het sluitstuk van de perimeterbeveiliging wordt, naast de hierboven aangegeven patrouilles, gevormd door een effectieve bezetting van de toegangshekken en schietposten.

Indien tijdens de inspecties beschadigingen of gebreken worden geconstateerd, dienen deze gebreken onmiddellijk te worden gemeld aan de wachtploeg coördinator, die de onderhoudsmanager hiervan in kennis stelt. De inspecterende gevangenenbewaarder dient bij de plek waar hij het gebrek of de beschadiging heeft geconstateerd te blijven, in afwachting van de beslissing van de wachtcoördinator om meer beveiligers en de onderhoudsman te sturen. Het beleid schrijft voor dat de onderhoudsmanager onmiddellijk voor de nodige reparatie dient te zorgen.

De perimeterbeveiliging van de SDKK wordt gevormd door een afrastering dat uitgevoerd is met harmonicagaas boven op een laag betonmuurtje en door een ringmuur rondom de huisvesting van de gedetineerden (beveiligde

¹⁰ Wackenhut beheerde de gevangenis te Koraal Specht in de periode 2000 – 2002.

gedeelte van de SDKK). Dit gas is harmonicagaas en heeft geen detecterende werking. Op bepaalde plaatsen heeft het overklimmen van dit harmonicagaas duidelijke sporen achtergelaten en is nog steeds niet gerepareerd. Op een bepaalde plek ligt het harmonicagaas plat op de grond en naast, in stede van op, het betonnen muurtje. Volgens een respondent reiken de camera's op deze plek ook niet zo ver, waardoor kwaadwilligen ongedetecteerd het terrein op kunnen komen. Ook valt op verschillende plekken betonrot op het betonnen muurtje te zien. Op verschillende plaatsen is de scheermesbedrading zelf verroest. Vlakbij het parkeerterrein van het personeel ligt een rol ongebruikte verroeste rol scheermesbedrading.

Het Hoofd van de Unit Beveiliging geeft aan dat patrouilles dagelijks meerdere malen per dag een rondje perimeter maken en hij dit zelf persoonlijk eenmaal per week doet. Dit is ook het geval met de Directeur Beveiliging. Beiden hebben ze aangegeven sinds hun aantreden in de huidige functies verschillende rapportages te hebben opgesteld en ingediend. Echter tot nu toe is er voor hen onbekende redenen geen reparaties uitgevoerd aan de afrastering. Ook de schietposten worden niet bezet.

3.4.1.2 Gedetineerdencel

Zodra de gedetineerde binnen de SDKK gebracht wordt, begint de beveiliging bij de cel van deze persoon. De cel dient aan vastgestelde eisen te voldoen, zodanig dat uitbraak niet mogelijk moet zijn of in ieder geval zeer moeilijk uitvoerbaar. De cellen zijn gemaakt van gewapend beton en ijzerwerk. Het traliewerk blijkt deugdelijk te zijn en werd de laatste jaren niet doorgezaagd. De celdeuren zijn ogenschijnlijk van goede kwaliteit, aangezien de laatste jaren geen enkele gedetineerde de cel middels de deur heeft verlaten. De aluminiumramen blijken bij pogingen tot ontvluchting of uitbraak steeds het zwakke punt te zijn geweest. Dagelijkse controle is voorgeschreven. Het is

voorgekomen dat de aluminiumramen van een gedetineerdencel doorgezaagd werden en een gedetineerde zijn cel zonder toestemming heeft verlaten. Volgens het HB is de dagelijkse controle van de cel infrastructuur aan de huisdienst voorbehouden en niet aan de afdeling Beveiliging. Celvisitatie verkleint de kans op aanwezigheid van zagen, die gebruikt worden om tralies en ramen door te zagen.

3.4.1.3 Ringmuur

De SDKK kent een ringmuur die er voor dient te zorgen dat personen niet zonder toestemming het terrein van de gevangenis betreden en belangrijker nog dat gedetineerden de gevangenis zonder hiertoe bevoegd te zijn, verlaten. Mocht een gedetineerde uit een cel ontsnappen, dan moeten obstakels op het terrein hem beletten om het gevangensterrein te verlaten. Hiervan is de ringmuur de belangrijkste obstakel. Zonder hulp is het zeer moeilijk om over de ringmuur heen te komen. In het verleden werd bij een ontsnapping hulp van buiten gebruikt om de ringmuur te passeren.

Het grootste probleem is de begroeiing, die volop aanwezig is bij de ringmuur. Het gaat om tientallen bomen (ten tijde van het inspectieonderzoek waren het nog struiken van onder de twee meter), waarvan vast staat dat de wortels op de verschillende plekken veel schade kunnen berokkenen aan de fundering van de ringmuur, met alle gevolgen van dien.

Er wordt dagelijks gepatrouilleerd binnen en of buiten de ringmuur.

3.4.1.4 Kogelwerende (glazen) deuren en ramen

In het toegangscontrolegebouw, de Centrale Post en Box zijn kogelwerende glazen geïnstalleerd. Verschillende beveiligers hebben hun twijfels of de kogelwerende glazen in het toegangsgebouw inderdaad kogelwerend zijn.

Volgens het HB wordt door de Programma van Eisen aangetoond dat er geen twijfel mag bestaan over de kwaliteit van de glazen. De deuren en glazen deel van de muren van wat het aquarium genoemd wordt, het binnenste deel, zijn volgens zijn persoon kogelwerend. De Programma van Eisen werden niet aan de onderzoekers van de Raad ter hand gesteld.

3.4.1.5 Schietposten

De Raad heeft geen beleid en procedures van de SDKK ontvangen omtrent de schietposten.

De schietposten zijn gebouwd om zicht te kunnen houden op wat zich binnen een huisblok voordoet en welke bewegingen plaatsvinden tussen het huisblok en de afrastering. Zodra een gedefinieerde buiten zijn cel is en probeert te ontsnappen, dienen zijn bewegingen door de beveiliging in de schietpost gedetecteerd te worden, kan deze alarm slaan en tevens de gedefinieerde het vluchten beletten door het gebruik van zijn vuurwapen. Dit is ook het geval voor personen die onbevoegd het gevangensterrein wensen te betreden

In de praktijk zijn de schietposten niet bezet en zijn ze volgens verschillende personeelsleden in slechte staat van onderhoud. Op de laatst gebouwde huisblokken zijn geen schietposten gebouwd, wat betekent dat er blinde hoeken zijn. Volgens het HB bieden de schietposten door nieuwbouw geen uitzicht op het terrein. Het overige personeel denkt hier anders over. Volgens het HB zal alleen schietpost 2 (huisblok 3) gerenoveerd en bemand worden. Alle andere schietposten zijn komen te vervallen. Volgens hem zijn cameratoezicht en thermoradars voldoende.

Tijdens de discussiegroep met personeelsleden hebben personeelsleden duidelijk kenbaar gemaakt de bezetting van de schietposten te missen. De schietposten vervullen een back up functie voor de bewaarders die in de

huisblokken werkzaam zijn, die zich dan veel veiliger voelen. Volgens de groep bieden de schietposten goed zicht in wat in de huisblokken gebeurt en kunnen de gevangenenbewaarders vanuit de schietposten de piw-ers beveiligen. Ook zijn ze van mening dat een bezetting van de schietposten ontvluchtingen kunnen voorkomen, doordat ze goed zicht bieden op een deel van het gevangensterrein.

3.4.1.6 Elektrische sloten en poorten

Er zijn geen speciale procedures voor het gebruik van elektrische sloten en poorten. In het toegangscontrolegebouw en de centrale post wordt gebruik gemaakt van elektrische sloten via afstandsbediening gecombineerd met een sluiswerking.

Er zijn twee elektrische poorten, één voor het binnenkomend goederenverkeer en dienstwagens (hoofdpoort) en een andere dat leidt tot de parkeerplaats voor het personeel. Volgens de beveiligers bij de toegang, is de hoofdpoort te zwaar en opent en sluit hierdoor te langzaam.

3.4.1.7 Sluizen

Er zijn geen voorschriften en werkinstructies hoe de beveiligende werking van sluizen toe te passen. Bij sluizen gaat het om twee deuren of poorten die in het kader van de veiligheid niet tegelijkertijd open mogen zijn. Het gebruik van een sluis is een vorm van beveiliging van een ruimte door middel van dubbele deuren of poorten, die niet tegelijk open moeten zijn. Het doel van het aanleggen van sluizen is het voorkomen dat een of meerdere personen ongewenst een ruimte kunnen betreden of verlaten. Sluizen zijn aangelegd bij de hoofdpoort, de centrale post (twee), het toegangscontrole gebouw, de box en de huisblokken. De werking van sluizen is afhankelijk van de bedienaar.

3.4.1.8 Toegangshekken

Er zijn meerdere toegangshekken op het terrein van de SDKK. Deze zijn voorzien van een slot en scheermesbedrading, maar niet bemand. Deze toegangshekken zijn niet van speciaal materiaal gemaakt. Deze hekken zijn niet van versterkt materiaal gemaakt. Ze worden alleen wanneer het nodig is geopend en gesloten.

3.4.1.9 Nooddeuren

In verschillende gebouwen zijn er geen nooddeuren aanwezig, zoals bijvoorbeeld het administratiegebouw op de bovenverdieping. Op de begane grond is de nooddeur op slot. Bij de cellen kunnen de nooddeuren niet opengemaakt worden.

3.4.2 Technische hulpmiddelen

3.4.2.1 Terreinverlichting

Verlichting is een belangrijk beveiligingsmiddel. De terreinverlichting van de SDKK is rondom het terrein van de SDKK aangebracht. Ook tussen de afdelingen en binnen de afdelingen is verlichting aangebracht. Defecte verlichting wordt zo spoedig mogelijk hersteld. Volgens het HB wordt thans de plaatsing van camera's en thermo radars afgewacht om de verlichting aan te passen aan de behoefte. Mogelijk zal ook beveiligingsverlichting aangeschaft worden.

3.4.2.2 Noodaggregaat

De SDKK beschikt over een noodaggregaat om bij het uitvallen van de stroom, de SDKK van stroom te voorzien. Alle apparaten die op stroom werken blijven

alsdan van stroom voorzien. Het wordt periodiek onderhouden en getest door de Technische dienst, maar storingen worden niet bijgehouden in een logboek.

3.4.2.3 Camera's

De SDKK maakt 24 uur per dag gebruik van cameratoezicht. Op verschillende plekken op de ringmuur en binnen de gevangenis zijn er camera's aangebracht om onder andere toezicht te houden op de bewegingen van gedetineerden. Er wordt gebruik gemaakt van twee soorten camera's, namelijk bewegende en statische camera's.

Er zijn geen vastgesteld beleid en procedures opgesteld en het personeel beschikt niet over werkinstructies voor wat betreft het cameratoezicht. Tevens heeft dit personeel geen speciale opleiding gevolgd om in de Controlekamer te werken.

Volgens de respondenten zijn verschillende camera's defect of zijn de camerabeelden van slechte kwaliteit. Op verschillende plaatsen zijn er geen camera's aangebracht om de situatie te monitoren of is het beeld van erg slechte kwaliteit, bijvoorbeeld in de huisblokken, in de omgeving en binnen het toegangscontrolegebouw en bij de parkeerplaats voor personeelsleden. Er is geen onderhoudscontract voor wat betreft de huidige camera's, maar voor de nieuwe camera's zal hiermee degelijk rekening worden gehouden, aldus het HB.

Het personeel dat belast is met cameratoezicht, valt onder een Teamleider Beveiliging, die toezicht houdt op de Controlekamer. Volgens het HB hebben de beveiligers van de Controlekamer een speciale cursus gevolgd om met het apparaat om te kunnen gaan. Volgens hem worden alle camera's vervangen en komen er ook nieuwe bij. Ook thermo radars worden geïnstalleerd. In oktober 2016 zal alles gereed zijn.

3.4.2.4 Bagagedoorlichtingsapparaten

De SDKK bezit 3 bagagedoorlichtingsapparaten die thans allemaal operationeel zijn. Enige tijd geleden was er één defect. Er wordt geen logboek bijgehouden.

Er zijn procedures opgesteld voor het gebruik van de bagagedoorlichtingsapparaten. Voor de bagagedoorlichtingsapparaten zijn onderhoudscontracten aangegaan.

Eén bagagedoorlichtingsapparaat wordt gebruikt voor goederencontrole bij binnenkomende goederen in het magazijn tegenover het toegangscontrolegebouw. De twee andere staan in het toegangscontrolegebouw, waarvan één gebruikt wordt voor het personeel, bezoekers en gedetineerden. Het andere wordt gebruikt voor het scannen van goederen die voor gedetineerden worden binnengebracht. Het personeel dat met de bagagedoorlichtingsapparaten werkt, is allemaal hiertoe opgeleid. In de nabije toekomst gaan vier nieuwe personeelsleden een cursus hiertoe volgen en twee anderen zullen de trainer cursus volgen.

3.4.2.5 Bodyscanapparaten

Er zijn twee bodyscan apparaten aanwezig in het toegangscontrolegebouw, één voor bezoekers en een voor personeel, maar zijn niet opgeleverd.

Het personeel heeft een cursus om met de bodyscans te werken al gevolgd, maar doordat deze nog niet opgeleverd zijn, zal dit personeel een opfriscursus moeten volgen alvorens met deze apparaten te gaan werken. Voor de bodyscans zijn geen beleid en procedures opgesteld, maar wel werd een onderhoudscontract aangegaan.

De Minister stelde dat conform de 20ste uitvoeringsrapportage van het plan van aanpak SDKK de twee bodyscanners per eind april 2016 formeel werden opgeleverd.

3.4.2.6 Brandmeldinstallatie

Middels een brandmeldinstallatie moet het mogelijk zijn een brand tijdig te ontdekken, zodat onder andere het personeel het gebouw tijdig kan verlaten en de brandveiligheidsvoorzieningen geactiveerd kunnen worden.

Er zijn geen beleid en werkinstructies aanwezig op de werkplekken.

Volgens het HB, werd in het jaar 2015 een nieuwe brandmeldinstallatie aangekocht en deze werd in alle gebouwen van de SDKK geïnstalleerd. Deze installatie heeft twee panels, één in het toegangscontrolegebouw en een andere in de Controlekamer. Alleen de afdelingshoofden van deze twee afdelingen zijn bevoegd om de panels te resetten ingeval deze afgaan. Zij zijn immers ook de beheerders van de brandmeldinstallatie.

Wanneer een alarm afgaat, wordt door de Controlekamer (camera's worden op deze plaats gericht) doorgegeven waar de brand zich bevindt en wordt dit door personeel gecontroleerd. Indien er geconstateerd wordt dat er brand is, dan wordt de brandbestrijdingsprocedure opgestart. In het andere geval wordt in het wachtrapport gemeld dat er geen sprake was van brand.

Volgens het HB, is het programma van eisen aanwezig bij de Facilitaire Dienst, maar werd niet ingezien door de onderzoekers van de Raad. Deze apparaten worden regelmatig getest door de leverancier. Periodieke inspectie wordt uitgevoerd door de Facilitaire Dienst. Verder stelt het HB dat het personeel op de hoogte is van de werking hiervan, maar verschillende personeelsleden hebben tijdens interviews aangegeven niet op de hoogte te zijn, wat ze bijvoorbeeld moeten doen indien op hun afdeling brand uitbreekt.

In zijn wederwoord geeft de Minister aan dat conform de 20ste uitvoeringsrapportage de leiding van de SDKK onverstoord werkt aan het verbeteren van het brandveiligheidssysteem.

3.4.3 Administratieve hulpmiddelen

3.4.3.1 Legitimatiebewijs

De penitentiaire wet- en regelgeving schrijft voor dat gedetineerden over een legitimatiebewijs door de SDKK verstrekt moeten beschikken en deze moeten dragen binnen en buiten het gesticht wanneer de directeur dit noodzakelijk acht.¹¹

Het beleid schrijft voor vier identiteitskaarten van verschillende kleuren: een witte voor het personeel, een oranje voor bezoekers, een gele voor vrijwilligers en een groene voor werknemers van derden die op het terrein van de gevangenis werken. Alle personen die geen witte identiteitskaart bezitten, dienen te allen tijde door personen met een witte identiteitskaart begeleid te worden. Bij beëindiging van het dienstverband dient het personeel het legitimatiebewijs in te leveren.

In de praktijk worden in de gevangenis drie legitimatiebewijzen uitgegeven, namelijk een wit identiteitsbewijs voor het personeel, geel voor bezoekers en werknemers van derden en een rood identiteitsbewijs voor bezoekers van gedetineerden.

Het personeel van SDKK ontvangt van gevangeniswege een van een foto voorzien legitimatiebewijs dat als bewijs dient voor de toelating tot het terrein van de gevangenis, wat vooral van belang is voor de aanwezigheid op bepaalde plaatsen in de SDKK. Op het legitimatiebewijs worden vermeld de naam en achternaam, functie, de afdeling waartoe de betrokkene behoort en

¹¹ Zie artikel 27 Gevangenismaatregel 1999.

een vervaldatum. Het legitimatiebewijs dient gedurende diensttijd zichtbaar te worden gedragen op het gevangensterrein en dient te worden gecontroleerd op geldigheid en of de persoon daadwerkelijk de persoon op de foto is.

Het merendeel van het personeel draagt het legitimatiebewijs zichtbaar zoals voorgeschreven. Onderzoekers van de Raad hebben tijdens de inspectieperiode een viertal werknemers van derden waargenomen die bij de Centrale Post zaten te wachten op een gevangenvaarder om aan te kunnen vangen met hun werkzaamheden. Deze personen waren niet in het bezit van een gele identiteitskaart.

Ook werden personeelsleden gezien die zonder hun identiteitsbewijs liepen, althans was het bewijs niet zichtbaar.

3.4.3.2 Bezoekers badges

Een bezoeker die via het toegangscontrolegebouw de SDKK binnenkomt, ontvangt bij de Centrale Post een geel bezoekersbadge, die hij gedurende het bezoek zichtbaar moet dragen. Om een bezoekersbadge te krijgen, moet de bezoeker een geldig identiteitsbewijs inleveren. Bij vertrek levert hij de bezoekersbadge in en ontvangt hij zijn legitimatiebewijs.

Een bezoeker krijgt geen bezoekersbadge indien een persoon onder begeleiding is en niet in het beveiligde deel van de gevangenis moet zijn. Hij hoeft dan ook geen identiteitsbewijs in te leveren.

Deze zelfde regeling geldt voor werknemers van derden.

3.4.3.3 Passeerbrieven

De gedetineerde die tijdelijk het gevangensterrein moet verlaten, wordt voorzien van een door de wachtcommandant getekende passeerbrief, naar het toegangscontrolegebouw gebracht, waar hij door beveiligers grondig

gefouilleerd wordt. De passeerbrief blijft in het bezit van een beveiligder bij de toegangscontrole, die hierop de vertrektijd noteert. Bij terugkeer wordt de terugkeertijd genoteerd op de passeerbrief.

Het personeel dat gedurende de diensttijd het gevangensterrein dient te verlaten, heeft geen passeerbrief nodig. Hij moet prikken wanneer hij vertrekt en terugkeert. De direct leidinggevende van het personeel dient dan aan te geven dat hij toestemming had om het gevangensterrein te verlaten. De beveiligers bij de toegangscontrole bemoeien zich hier niet mee.

3.4.3.4 Sleutelbeheer

In de Centrale Post is geen sleutelvoorschrift voorhanden. Er zijn geen werkinstructies voor wat betreft de uitgifte en inname van sleutels.

De centralist is niet op de hoogte van het bestaan van een sleutelregeling en ook niet van een sleutelplan in de maak. Hij herkent alle sleutels op zicht. De sleutelregistratie wordt uitgevoerd door de centralisten in de Centrale Post. De centralisten noteren de volgende gegevens op een standaardformulier: nummer van de sleutel, tijdstip van uitgifte en inname, handtekening van de centralist en handtekening van de gevangenvaarder aan wie de sleutel wordt afgegeven.

Indien een sleutel niet gevonden kan worden, dan wordt eerst gezocht naar de sleutel. Het is voorgekomen dat verkeerde sleutels afgegeven werden. Ook is het meerdere malen voorgekomen dat een personeelslid een sleutel naar huis meegenomen heeft. Dan wordt een proces verbaal opgemaakt en wordt het vertrek dat met die sleutel geopend wordt, extra in de gaten gehouden. Als de sleutel teruggebracht wordt, dan wordt een aantekening gemaakt dat de sleutel door een bepaald personeelslid werd meegenomen, maar dat de sleutel ondertussen teruggebracht werd. Komt de sleutel niet te voorschijn, dan wordt een rapport opgemaakt en deze wordt dan door de superieuren afgehandeld.

Er zijn twee personen aangewezen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van alle sleutels binnen de SDKK, namelijk een Teamleider Beveiliging en het Hoofd toegangspoort. Deze laatste gaat binnenkort met pensioen.

Volgens het HB is er op dit moment geen sprake van een sleutelplan, aangezien de SDKK thans bezig is met procedures om alle sleutels van de SDKK te vervangen. In de nabije toekomst komt er wel een sleutelplan. De huidige sleutels worden, op enkele na, allemaal bewaard bij de Centrale Post, die de uitgifte en inname van sleutels bijhoudt. De reservesleutels zijn in de wapenkamer en de master keys bij de directeur. De sleutel van de box wordt niet ingeleverd. Na kantooruren, wordt deze overgenomen door beveiligers van de Controlekamer en de volgende dag wordt deze weer overgegeven aan het personeel dat in de box werkzaam is. De sleutels van de afdelingen worden van wachtploeg coördinator naar wachtploeg coördinator overgegeven.

Volgens het HB is het personeel op de hoogte van de sleutelvoorschriften van Wackenhut en weten dus hoe om te gaan met de hun toevertrouwde sleutels. De sleutels worden periodiek, in dit geval eenmaal per maand gecontroleerd op aanwezigheid door een Teamleider Beveiliging onder wie de Centrale Post valt.

3.4.3.5 Plattegrond

De gevangenis beschikt over plattegronden. Onderzoekers van de Raad hebben plattegronden bekeken waarop de positie van de camera's te zien zijn, maar waarop ondermeer geen vluchtwegen, vluchtrichtingen, brandputten, opslag wapens en munitie en effectieve beveiligingszones zijn aangegeven. Het HB heeft aangegeven dat de SDKK over meer plattegronden beschikt, maar de Raad heeft deze niet ter inzage gekregen.

3.4.3.6 **Voorschriften en instructies**

Voorschriften en instructies spelen een belangrijke rol in de beveiliging en veiligheid. Voorschriften geven aan welke regels in de SDKK moeten gelden. Het is de taak van de beveiligiger om deze voorschriften te handhaven.

Instructies geven aan hoe bepaalde regelmatig terugkerende taken uitgevoerd moeten worden en hoe gehandeld dient te worden in voorkomende gevallen, zodat deze door allen op een identieke manier uitgevoerd worden. Ook de bevoegdheden worden hierin vermeld en dienen ter naslag indien nodig.

De beveiligiger dient toezicht uit te oefenen op de navolging van de voorschriften en dient zelf de instructies op goede wijze uit te voeren.

Het HB gaf aan dat het beleid en de procedures uit de tijd van Wackenhut nog steeds gelden. Velen zijn niet aanwezig op de werkplekken en of niet bekend bij respondenten.

Een deel van deze voorschriften zijn wel afgeleverd aan de Raad, maar het grootste gedeelte ontbrak.

Volgens respondenten blijkt het soms leidinggevenden te zijn die de fout ingaan. Als voorbeeld wordt aangehaald het verlenen van gunsten aan gedetineerden. Integere gevangenenbewaarders geven dit door aan het middenkader, maar er volgen geen acties om verandering te brengen in de geconstateerde situatie. Volgens de respondenten geeft het feit dat de contrabande steeds in handen van de gedetineerde belandt, alle kracht aan wat de integere bewaarders aangeven.

3.5.4 **Communicatie hulpmiddelen**

3.5.4.1 **Portofoon**

De SDKK beschikt over voorschriften die regelen hoe met portofoons omgegaan dient te worden.

Bij de SDKK worden portofoons gebruikt als communicatiemiddel en als middel

om te alarmeren en ter vaststelling van de plek waar het alarm geslagen werd. De SDKK beschikt in totaal over 100 portofoons met 2 kanalen, waarvan 30 kunnen alarmeren en alarm ontvangen. De resterende portofoons kunnen alleen alarmeren. Kanaal 1 is voor algemeen gebruik en kanaal 2 is bestemd voor gebruik in tijden van calamiteiten en door het IBT. Deze portofoons worden geadministreerd door beveiligers in de Centrale Post. Alle portofoons worden gebruikt met uitzondering van een klein aantal dat in reserve wordt gehouden. Ze worden op naam uitgegeven en de Centrale Post kan zien waar elke portofoon is. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van twee basisstations en een monitor waarop de plaats van het alarm en het portofoonnummer zichtbaar is. In voorkomende gevallen worden opdrachten van leidinggevenden door de Centrale Post gecommuniceerd aan de betreffende portofoonhouders. De communicatie tussen de Centrale Post en de leidinggevende geschiedt via kanaal 2 of via telefoon, hiertoe voor zover nodig geholpen door de Controlekamer die ook over een ontvangende portofoon beschikt. Door de camera's te richten op de alarmplek, kunnen zij aanwijzingen geven aan de leidinggevende via de Centrale Post.

In de praktijk bleken de portofoons verschillende deficiënties te hebben en moesten telkens gerepareerd worden. Deze deficiënties worden niet expliciet bijgehouden en geregistreerd in een hiertoe bestemd logboek.

Verschillende respondenten gaven aan niet precies te weten hoe de portofoons precies werkten. Het enige dat ze wisten is hoe een bericht te ontvangen en hoe een bericht te verzenden. De alarmknop was bij sommigen onbekend. Ook hadden ze geen werkinstructies ontvangen hoe met de portofoon om te gaan en wat er in de diverse situaties dient te geschieden. Een van de Teamleiders Beveiliging was belast met het geven van instructies hoe de portofoons te gebruiken. Een groot deel van het personeel was volgens hem niet aanwezig bij deze instructies.

3.5.4.2 Telefoonsysteem

De SDKK bezit over een uitgebreide telefooncentrale die zowel naar binnen als naar buiten de locatie kan bellen. De centralisten bevinden zich in de Centrale Post en verbinden telefoongesprekken door. In voorkomende gevallen ontvangen de centralisten een opdracht van de wachtploegcoördinator om contact te maken met andere diensten, zoals de brandweer en politie. De centralisten beschikken niet over werkinstructies hoe te handelen in het geval van bijvoorbeeld een bommelding. Ook hebben ze geen specifieke opleiding om als centralist in een gevangenis te kunnen optreden. Een deel van dit personeel heeft een algemene opleiding gevolgd bij een extern communicatiecenter.

In de praktijk is het wel eens voorgekomen dat een ambulance gebeld werd door anderen dan de centralisten. Ook de wachtploeg coördinator blijkt hiertoe geen opdracht te hebben gegeven.

3.5.4.3 Intercom

In alle huisblokken zijn intercoms geïnstalleerd en onderhouden een verbinding met het kantoor van de wachtploeg coördinator. Er is geen vastgesteld beleid aangaande de intercoms en tevens zijn er geen werkinstructies voor het personeel noch de gedetineerden.

Verschillende van deze intercoms doen het niet volgens het (geïnterviewde) personeel en gedetineerden. Gedetineerden klagen dat sommige cellen waarin de intercom functioneren, leeg zijn. Het personeel stelt dat de gedetineerden zelf verantwoordelijk zijn voor het niet functioneren van de intercoms. Volgens het HB richten de gedetineerden vernielingen aan de intercoms, omdat ze van mening zijn dat deze apparaten aangeschaft werden

om hen te bespioneren. Er werden geen onderzoeken verricht om de schuldigen te bestraffen en voor de vernieling te laten betalen.

Een andere klacht van de gedetineerden is dat de responsetijd, behalve bij de Barak Vrouwen, heel vaak erg lang is, in sommige gevallen wel een uur. Hier tegenover stelt het personeel, dat wanneer zij op ronde zijn, door het tekort aan personeel, er niemand aanwezig is in het kantoor van de wachtploeg coördinator, met als gevolg dat pas wanneer zij terug zijn, zij kennis neemt van de melding.

3.6 Interne veiligheid

3.6.1 Beveiligingsplan, bhv-, calamiteiten en ontruimingsplan

De wetgeving bepaalt dat de directeur alle maatregelen die redelijkerwijs noodzakelijk zijn voor het herstel of de handhaving van de veiligheid, orde of goede gang van zaken in het gesticht dient te nemen bij ongeregelheden of een dreiging hiertoe.¹²

De SDKK heeft geen vastgesteld beveiligingsbeleidsplan, calamiteitenplan, integriteitsplan en veiligheidsplan kunnen overleggen, aangezien deze nog niet gereed waren.

Een stagiaire Integrale Veiligheid heeft begin 2015 in het kader van zijn afstudeeropdracht een BHV-plan, Ontruimingsplan en Calamiteitenplan opgesteld. Deze plannen dienen alsnog door de directie geaccepteerd, geformaliseerd en geïmplementeerd te worden.

Voor wat betreft de bedrijfshulpverlening, hebben 2 BHV-coördinatoren hun opleiding afgemaakt en hebben verschillende personeelsleden een BHV-

¹² Zie artikel 32 van de Gevangenismaatregel 1999.

opleiding gevolgd. Aangezien de bhv-plannen niet gereed zijn, bestaan er ook geen oefenplannen en wordt er ook niet geoefend. De verwachting van het HB is dat deze plannen in 2016 gereed zullen zijn.

In een communiqué van 09 juli 2015 heeft de directeur het personeel van de SDKK ingelicht dat de 2 BHV-coördinatoren ingaande 01 augustus 2015 voor een periode van zes maanden ingezet zullen worden voor de ontwikkeling en implementatie van de Bedrijfshulpverleningsorganisatie. Hun werkzaamheden zullen zich richten op het verder ontwikkelen van het ontruimingsplan, calamiteitenplan en BHV-plan.

Volgens het HB heeft hij een ontruimingsplan opgesteld dat is goedgekeurd door de Brandweerorganisatie. Ook dit plan dient nog geformaliseerd en geïmplementeerd, gepland en beoefend te worden.

3.6.2 Disciplinaire maatregelen

Ingevolge artikel 28 van de Gevangenismaatregel 1999, dient een gedetineerde zich te onthouden van gedragingen, die onverenigbaar zijn met de veiligheid, orde, goede gang van zaken en tucht. Als onverenigbaar met de veiligheid, orde, goede gang van zaken en tucht wordt in ieder geval beschouwd:

- het zich gedragen in strijd met het bij of krachtens enig wettelijk voorschrift bepaalde;
- het roken in een werkplaats zonder toestemming van de chef daarvan;
- het gebruik van onzedelijke of opruiende taal;
- het verstoren van de rust;
- het om geld spelen;
- het bij zich hebben van andere middelen om vuur te maken dan een aansteker of lucifers;

- het verhandelen, verruilen, lenen of weggeven van goederen tussen gedetineerden;
- het aanwezig hebben of gebruiken van alcoholhoudende drank;
- het zich bevinden elders dan in de aangewezen celruimtes, afdelingen, werkplaatsen en andere ruimten;
- het veroorzaken van of deelnemen aan ongeregeldheden;
- het pogen zich te onttrekken aan de vrijheidsbeneming;

Indien een gedetineerde een inbreuk maakt op de goede orde en tucht, dan heeft de directeur of zijn plaatsvervanger de bevoegdheid om enige specifiek genoemde tuchtstraffen op te leggen aan de betreffende gedetineerde¹³.

Voordat een disciplinaire straf wordt opgelegd, wordt de gedetineerde gehoord. Deze disciplinaire straffen zijn:

- opsluiting in de strafcel voor ten hoogste twee weken;
- onthouding van bezoek, van het schrijven of ontvangen van brieven of beperking van andere rechten en gunsten gedurende een periode van ten hoogste vier weken;
- geldboete tot een bedrag van ten hoogste het zakgeld van de gedetineerde over twee weken;
- berisping.

De gedetineerden zijn van mening dat de meest toegepaste straf, namelijk onthouding van bezoek, niet toelaatbaar moet zijn. Het werkt, afgezien van alle problemen die een insluiting met zich meebrengt, vervreemding van de eigen familie en gezin in de hand.

3.6.3 Algemene maatregelen

In de penitentiaire wetgeving speelt de directeur een cruciale rol in de veiligheid binnen de SDKK.

¹³ Zie artikel 36 van de Landsverordening Beginselen gevangeniswezen (P.B. 1996, no. 73).

Ter voorkoming van de verstoring van de orde en veiligheid in de SDKK, bepaalt de wetgever dat gestichtsmedewerkers, gedetineerden en bezoekers verplicht zijn de door hem of namens hem gegeven orders en aanwijzingen op te volgen. Ook zijn gedetineerden en bezoekers verplicht zich te onthouden van gedragingen die in strijd zijn met de veiligheid, orde, goede gang van zaken en tucht. Hetzelfde geldt ook voor wat betreft door gestichtsmedewerkers gegeven orders.

De directeur is bevoegd om gedurende maximaal drie maal vierentwintig uren alle veiligheidsmaatregelen te nemen, indien ernstige ongeregelheden zich voordoen in het gesticht of zich dreigen voor te doen. De Minister kan deze tijdens deze periode opgelegde opschorting of beperking van rechten van allen die zich in het gesticht bevinden, met maximaal dezelfde tijdsduur verlengen.¹⁴

3.6.4 Controle maatregelen

Het doel van controlemaatregelen is onderzoek naar mogelijke voorwerpen die uit oogpunt van veiligheid, orde of goede gang van zaken in het gesticht niet aanwezig mogen zijn. Voorwerpen die aan deze eisen voldoen worden terstond in bewaring genomen.

De controlemaatregelen bestaan onder anderen uit:

- fouillering aan de kleding
- onderzoek aan het lichaam
- onderzoek van handbagage
- onderzoek van gebouwen en bezittingen van gedetineerden
- gebruik detectiepoort, ionenscan en bagagedoorlichtingsapparaat
- verplicht dragen van legitimatiebewijs en uniform

¹⁴ Zie artikel 32 Gevangenismaatregel 1999.

- afstaan van urine.

3.6.4.1 Onderzoek aan kleding en lichaam

Onderzoek aan de kleding wordt in de volgende gevallen uitgevoerd:

- bij opname van een gedetineerde in het gesticht
- bij het betreden van het gesticht door een bezoeker.
- wanneer de directeur dit noodzakelijk acht uit oogpunt van veiligheid, orde en goede gang van zaken.

De wetgever gelast een onderzoek aan het lichaam in de volgende gevallen:

- bij opname in het gesticht
- wanneer de directeur dit noodzakelijk acht uit oogpunt van veiligheid, orde en goede gang van zaken.

De uitvoering van het onderzoek aan kleding en lichaam bij opname in het gesticht wordt uitgevoerd door een gestichtsmedewerker van hetzelfde geslacht.

Het doel van het beleid is het handhaven van de beveiliging en veiligheid van de gevangenis middels het uitvoeren van fysieke controle/onderzoek van gebouw, outillage en gedetineerden ter voorkoming van het binnensmokkelen en ter opsporing van contrabande, zoals drugs, wapens en ander gevaarlijk materiaal. Ook faciliteert dit beleid het opsporen van vermiste en gestolen bezittingen, het detecteren van de aanmaak van wapens en materiaal om ontvluchtingen mogelijk te maken en ter voorkoming van opstanden.

Deze onderzoeken vinden frequent, onaangekondigd, onregelmatig gepland en zo vaak als nodig, plaats.

Om deze controles en onderzoeken uit te voeren dient het personeel een training hiertoe te volgen, voordat ze als zodanig te werk gesteld worden. Naast het controleren van de gebouwen en outillage, worden fouillering en

lichamelijke visitatie van de gedetineerde aangewend om de veiligheid binnen het gesticht en die van de gedetineerde en het personeel te garanderen. In de regel is de gedetineerde gekleed tijdens de foullering en altijd naakt tijdens de lichamelijke visitatie. Voor de uitvoering van de foullering en de lichamelijke visitatie zijn speciale procedures uitgeschreven. Tijdens de lichamelijke visitatie is er geen lichamelijk contact tussen de gevangenebewaarder en de gedetineerde.

Telkenmale als een gedetineerde het huisblok verlaat, na het ontvangen van relatiebezoek, bij celvisitaties, bij terugkeer in de SDKK, na het verrichten van arbeid en bij verdenking wordt hij gefouilleerd of aan het lichaam onderzocht om te voorkomen dat hij verboden goederen op zich heeft. Volgens verschillende geïnterviewden wordt de lichamelijke visitatie door verschillende personeelsleden niet op identieke wijze uitgevoerd.

Gedetineerden klagen dat voor wat betreft de manier van onderzoek aan het lichaam door bepaalde gevangenebewaarders, zij deze als denigrerend ervaren, vooral wanneer de gevangenebewaarders blijken hiervan te genieten.

Voor wat betreft hun vrouwelijke familieleden, geven gedetineerden aan dat ook zij vaak op denigrerende wijze worden gefouilleerd. Erger wordt het wanneer gevangenebewaarders hen verdenken van het in hun lichaam hebben van contrabande. Zij worden dan gevraagd om de gevangenebewaarder naar het toilet te volgen. Om deze reden komen bepaalde familieleden de gedetineerden niet meer bezoeken of in ieder geval minder.

Deze gang van zaken wordt door gevangenebewaarders ontkend.

3.6.4.2 Controle van gebouwen

De directeur kan alle verblijven waar gedetineerden verblijven, regelmatig doen onderzoeken naar verboden voorwerpen.

Het doel van het beleid en procedures ten aanzien van celvisitaties is te garanderen dat de veiligheid en controle ondersteund zijn door geprogrammeerd en doelgerichte visitatie. Celvisitaties worden van tevoren geprogrammeerd of gehouden wanneer de veiligheidsaspecten dit noodzakelijk maken.

Elke cel wordt tenminste eenmaal per maand geprogrammeerd voor een celvisitatie. Deze celvisitatie wordt in opdracht van de Huisdienst Manager door twee bewaarders die werkzaam zijn in de huisdienst uitgevoerd. Het programma van celvisitaties wordt door de Beveiliging Manager opgesteld en dagelijks om 08.30 uur aan de Huisdienst Manager bekendgemaakt.

Voordat de cel inspectie begint, wordt de gedetineerde conform bestaande procedures gefouilleerd, waarna er een interactie met de gedetineerde plaatsvindt met betrekking tot bezit van verboden voorwerpen, ruimte indeling tussen de gedetineerden, aanwijzing al dan niet-beschadigde eigendommen. De bijzonderheden worden door de gevangenenbewaarders op een speciaal hiervoor ontworpen formulier genoteerd en ondertekend.

Hierna wordt de gedetineerde afgevoerd naar een veilige ruimte en begint de doorzoeking van de cel. De hierbij ontdekte contrabande wordt geregistreerd, verwijderd en later overgedragen aan de afdeling beveiliging. Tegen de gedetineerde in wiens deel van de cel contrabande werd ontdekt, wordt een disciplinaire procedure opgestart. Van de voorwerpen die meegenomen worden voor verder onderzoek, ontvangt de betreffende gedetineerde een ontvangstbon.

Na de celvisitatie tekenen allen die meegedaan hebben aan de celvisitatie het celvisitatieformulier, waarbij speciale aandacht dient te worden besteed aan

de verklaring dat geen eigendommen beschadigd of verwijderd werden, anders dan die welke op het formulier aangegeven zijn.

De Beveiliging Manager houdt een registratie bij van celvisitaties die hebben plaatsgevonden.

In de praktijk wordt in SDKK met uitzondering van Huisblok 4 (JOVO), geen dagelijkse celvisitaties gehouden. Celvisitaties worden meestal 1 à 2 keren per week door het IBT uitgevoerd en ook telkens wanneer er aanwijzingen zijn dat er contrabande binnen een bepaalde huisblok te vinden is. Telkens wordt één blok gecontroleerd op contrabande.

Volgens de commandant van het IBT voeren ze de celvisitaties zoveel mogelijk conform de voorgeschreven instructies uit. Het kan in bepaalde gevallen voorkomen dat er hiervan afgeweken wordt, wanneer de gedetineerde geen medewerking wenst te verlenen om geboeid te worden. Dan wordt gepast en proportioneel geweld gebruikt om het doel te bereiken. De gedetineerden worden aan het lichaam onderzocht en afgevoerd naar een andere locatie. Ze worden niet in de gelegenheid gesteld om de celvisitatie mee te maken, ten einde klachten en vertraging te voorkomen.

De bij een celvisitatie gevonden contrabande wordt geregistreerd en aan de betreffende gedetineerde getoond. Later wordt een rapport opgemaakt. De contrabande wordt hierna afgeprocedeerd.

De geïnterviewde gedetineerden klagen er over dat het IBT hun elektronische eigendommen, zoals een radio, open maakt en heel vaak vernielt. Ook hebben ze moeite met het feit dat hun cel overhoop gehaald wordt en in die staat wordt achtergelaten. Hun nog niet geopende etenswaren worden door het IBT geopend en dit wordt ook niet op prijs gesteld. Ook laat het IBT de drugshond over hun lakens en matrassen lopen, waarbij manen op het beddengoed valt te bespeuren. De commandant van het IBT ontkent de vernielingen. De

drugshond laat inderdaad manen achter, maar heel sporadisch worden honden gebruikt tijdens celvisitaties.

Dagelijkse celvisitaties zijn volgens het HB een taak van de afdelingshoofden binnen de huisdienst en is het hem niet bekend dat hij het programma hiertoe dient op te stellen en dagelijks aan de huisdienst managers bekend dient te stellen.

Het CPT geeft aan vernomen te hebben dat het Interne Bijstandsteam (IBT) tijdens cel visitaties bewust vernielingen aanbrengt aan apparaten van gedetineerden en dat leden van de Commissie van Toezicht niet altijd bij cel visitaties aanwezig konden zijn, vaak als gevolg van het te laat ontvangen van de notificatie hiertoe. Het CPT adviseert om bij geplande cel visitaties deze visueel op te nemen en een gedetineerde van de cel die onderzocht wordt aanwezig te laten zijn. Hiertoe dient structureel een video camera aangeschaft en gebruikt te worden.

Het CPT beveelt aan om een uitgebreid protocol ten behoeve van cel visitaties te ontwerpen, rekening houdende met hun opmerkingen.

De commandant van het IBT stelt dat er geen sprake is van vernielingen van eigendommen van gedetineerden tijdens cel visitaties. Hij verdenkt de gedetineerden er van dat zij op deze manier in het bezit van nieuwe apparaten willen komen. De kantine werkt hieraan mee door bijvoorbeeld andere koptelefoons aan te schaffen omdat de huidige te snel kapot gaan.

Hij geeft inderdaad aan dat er in enkele gevallen de leden van de Commissie van Toezicht laat uitgenodigd werden voor cel visitaties. Normaal doet hij dit zelf, maar in sommige gevallen werd dit door andere collega's gedaan. Er zal hierop worden gelet.

Er bestaan voorschriften en procedures hoe celvisitaties uitgevoerd dienen te worden. De geplande interventies dienen door het reguliere personeel van de

SDKK uitgevoerd te worden en celvisitaties dienen op video te worden opgenomen.

3.6.4.3 Detectiepoorten

Het gebruik van detectiepoorten is wettelijk geregeld voor bezoekers. Het is niet geregeld voor personeel en gedetineerden.

Er is geen beleid uitgestippeld voor wat betreft het gebruik van detectiepoorten.

Detectiepoorten zijn in gebruik bij het toegangscontrolegebouw, Vocational Building, Box, de huisblokken 3, 4, 5, 6, 7, 8, FOBA en Centrale Post. Ze zijn thans allemaal operationeel.

De detectiepoort in het toegangscontrolegebouw wordt gebruikt voor controle op contrabande op een ieder die toegang krijgt tot de gevangenis. De andere detectiepoorten worden gebruikt om gedetineerden te controleren. De detectiepoorten worden afgesteld door een Teamleider Beveiliging.

De detectiepoort in het toegangscontrolegebouw functioneert niet altijd optimaal. De storingen worden echter niet bijgehouden in een logboek.

Hoe de afstelling en onderhoud dient plaats te vinden, is onduidelijk. Er vinden geen periodieke inspecties plaats. Bij elke storing wordt de Teamleider Beveiliging geroepen om deze te verhelpen. De storingen worden niet vastgelegd in een logboek.

3.6.4.4 Urineonderzoek

De gedetineerde wordt door de wetgever verplicht om urine af te staan voor een drugscontrole door de gestichtsarts, indien de directeur dit in het belang van de veiligheid, orde of goede gang van zaken noodzakelijk acht.

In het door Wackenhut opgesteld beleid omtrent urineonderzoek, wordt dit uitgevoerd door niet-medisch personeel. Evenals Wackenhut, pleit het CPT voor een urinecontrole uitgevoerd door niet-medisch personeel, doch de wetgeving laat dit vooralsnog niet toe.¹⁵

Op dit moment worden urinetesten, enige uitzonderingen daargelaten, niet uitgevoerd. Volgens het HB worden thans urinetesten slechts afgenomen in het geval er twijfel bestaat of belangrijke informatie wordt verstrekt door gedetineerden, wel of niet onder invloed van drugs zijn gedaan. Deze testen worden uitgevoerd door de medische dienst. Of de testen door een gestichtsarts of door ander medisch personeel worden afgenomen, is onbekend voor het HB.

3.6.5 Gedetineerdentelling

Volgens het vastgestelde beleid is het doel van de gedetineerdentelling, het garanderen van de veiligheid en controle door op bepaalde en onbepaalde tijdstippen het aantal gedetineerden te tellen. De gedetineerden worden vijfmaal per dag geteld. Voor dat de telling begint wordt dit aangekondigd en dienen alle gedetineerden naar hun cel te gaan, om te worden geteld.

Gevangenenbewaarders die gedetineerden onder zich hebben, dienen deze te tellen en de telling door te geven aan de movement control office. De telling geschiedt door één of meer gevangenenbewaarders. De telling wordt ook gebruikt om alle deuren en sluit en hangwerk te controleren. Tevens worden alle hulpkamers zoals douchecellen, toiletten en tv-ruimtes gecontroleerd.

In de praktijk worden gedetineerden over het algemeen minimaal drie keren per dag geteld. Deze tellingen vinden plaats wanneer de gedetineerden ingesloten zijn en vindt over het algemeen geen controle van de deuren, sluit en hangwerk plaats.

¹⁵ Zie artikel 8 Gevangenismaatregel 1999

3.6.6 Luchten

De wetgeving schrijft voor dat luchten twee maal per dag plaats dient te vinden en minimaal één uur per keer.

Het niet vastgesteld beleid is om te voorkomen dat te veel gedetineerden tegelijkertijd luchten. Het luchten geschiedt binnen een huisblok in fasen. In tijden van erg warm weer worden gedetineerden langere luchtijden gegund. Er zijn geen werkinstructies vastgesteld voor het luchten. Door een strenge scheiding tussen de huisdienst en de beveiliging, zijn, volgens de respondenten, de managers bij de huisdienst verantwoordelijk voor een goede uitvoering van het luchten van gedetineerden.

Volgens het HB geschieden in de praktijk alle handelingen bij het luchten door de penitentiaire inrichtingswerkers. De enige bemoeienissen van de afdeling Beveiliging zijn het cameratoezicht op de binnenplaatsen waar gelucht wordt en de aanwezigheid van een responseteam in de box. Bij constatering van problemen, zullen de beveiligers in de controlekamer de wachtploeg coördinator waarschuwen en deze beschikt dan over een responseteam. Een probleem is het feit dat niet alle camera's een goed beeld vertonen en dat niet alle plekken in de huisblokken gedekt worden door camera's.

Gedetineerden melden dat niet alle afdelingen even lang luchten en menen dat er sprake is van bevoordeling van sommige afdelingen.

3.6.7 Bezoek

Volgens de wetgeving hebben alle gedetineerden in principe recht op bezoek.

Volgens het HB is het personeel op de hoogte van de uitvoering van de bezoekprocedures en beschikt het niet over schriftelijk vastgelegde

werkinstructies voor wat betreft de uitvoering van de bezoekprocedures. Mondelinge werkinstructies hebben ze wel gekregen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen vier soorten bezoek, namelijk normaal bezoek, zakenbezoek en ticketbezoek. Ook counselingbezoek bij de maatschappelijk werker wordt als bezoek aan een gedetineerde gerekend, namelijk in gevallen wanneer de gedetineerde door omstandigheden hiertoe behoefte aan heeft.

In de praktijk wordt het bezoek afgehandeld door een mix van p.i.w.-ers en beveiligers. De intake en registratie van bezoekers geschiedt door p.i.w.-ers en de afdeling Correctie en het toezicht op het bezoek geschiedt door beveiligers. Er wordt gebruik gemaakt van twee bezoeksalen, namelijk één voor de Barak Mannen en Barak Vrouwen buiten de ringmuur en één binnen de ringmuur voor de overige afdelingen die binnen de ringmuur gehuisvest zijn.

Voorafgaand aan het bezoek en na het bezoek worden de gedetineerden alleen aan de kleding onderzocht. In de toekomst zal ook van een bodyscan gebruik worden gemaakt. Door het strenge toezicht door de beveiligers en cameratoezicht binnen de bezoeksalen, acht het HB een onderzoek aan het lichaam niet noodzakelijk.

Ook de bezoeksalen en vooral de toiletten worden voorafgaand en na het bezoek aan een controle onderworpen. Op dit moment wordt gebruik gemaakt van een provisorische bezoekzaal. De gerenoveerde bezoekzaal zal spoedig in gebruik worden genomen. Alleen de inventaris ontbreekt nog. De nieuwe zaal zal beschikken over cameratoezicht, een alarmknop en een intercom.

3.6.8 Gasreservoir

De gasreservoir is gelegen naast de parkeerplaats voor het personeel buiten (maar dichtbij) de ringmuur. De Dienst Brandweer Curaçao heeft enige voorwaarden op schrift gesteld waaraan de gasreservoir bij de SDKK moet voldoen in het kader van de veiligheid. Hierop heeft de SDKK een actieplan van

6 punten opgesteld, dat uitgevoerd moet worden om een veilige situatie rondom de gasreservoir te bewerkstelligen.

Dit actieplan is voor de helft uitgevoerd.

Uit observatie van onderzoekers van de Raad is gebleken dat rondom de ruimte waarin de gasreservoir is aangebracht, geen barrières zijn aangebracht.

De poort van de gasreservoir, niet voorzien van een slot, was wagenwijd open en slecht onderhouden. De ruimte was ook niet vrij van brandbaar materiaal.

Er is een brandblusapparaat aan de buitenmuur van de installatie aangebracht.

3.6.9 Beperking van rechten

3.6.9.1 Spreekuren geestelijke raadsliden, maatschappelijke hulpverleners en Commissie van Toezicht

De gedefinieerde heeft het recht om de spreekuren alsook individuele gesprekken van en met de geestelijke raadsliden, maatschappelijke hulpverleners en leden van de Commissie van Toezicht te bezoeken, tenzij de directeur van mening is dat de veiligheid, orde en goede gang van zaken zich hiertegen verzetten.

Een specifiek uitgestippeld en vastgesteld beleid is niet bekend.

Het is onbekend of deze maatregel in de praktijk getroffen werd, aangezien in een beleidstuk uitgestippeld dient te worden wanneer de veiligheid, orde en goede gang van zaken zich tegen het een en ander verzetten.

3.6.9.2 Kleding en legitimatiebewijs

De gedefinieerde is verplicht om binnen het gesticht de door de directeur voorgeschreven kleding te dragen. Buiten het gesticht mag hij eigen kleding

dragen, tenzij de directeur anders bepaalt in verband met de openbare veiligheid of openbare orde.

De kledingsvoorschriften bepalen welke kleding gedetineerden dienen te dragen binnen de SDKK.

Binnen de SDKK worden door gedetineerden de voorgeschreven kleding gedragen. Ook bij het tijdelijk verlaten van het gesticht in het kader van de vervolging en berechting, wordt de voorgeschreven kleding gedragen.

Ook kan de gedetineerde verplicht worden om binnen en buiten het gesticht een door de directeur afgegeven legitimatiebewijs bij zich te hebben. En op verlangen aan daartoe bevoegde personen te tonen.

Volgens het beleid dient de gedetineerde in voorkomende gevallen een door de directeur afgegeven legitimatiebewijs te dragen.

Volgens respondenten werden de laatste jaren geen legitimatiebewijzen voor gedetineerden aangemaakt.

3.6.9.3 Arbeid

De veroordeelde gedetineerde is verplicht om de hem opgedragen arbeid te verrichten. In de regel geschiedt dit binnen de inrichting, maar de Minister van Justitie kan voor het verrichten van arbeid buiten de inrichting toestemming verlenen. De directeur dient hierbij extra beveiligingsmaatregelen te treffen, rekening houdende met de veiligheid van de gedetineerden, het personeel en de gemeenschap.

In de praktijk blijkt dat het grootste deel van gedetineerden geen arbeid verrichten.

3.6.9.4 Correspondentie

De directeur kan bepalen dat de inhoud van de correspondentie van en aan een veroordeelde gedetineerde kan worden gecontroleerd en dat het verzenden of ontvangen van brieven kan worden geweigerd in het belang van de veiligheid, orde of goede gang van zaken, ter voorkoming van vluchtgevaar of openbare ordeverstoringen en ter voorkoming of opsporing van strafbare feiten.

Van onveroordeelde gedetineerden wordt de correspondentie niet gecontroleerd, tenzij in opdracht van de officier van justitie.

De SDKK kent procedures die aangeven hoe met correspondentie van gedetineerden omgegaan dient te worden. Het was niet duidelijk of het om vastgesteld beleid ging. De Raad heeft deze procedures niet ontvangen.

De SDKK kent een afdeling Censuur, waarvan het personeel alle correspondentie van gedetineerden doorneemt.

3.6.9.5 Toelating geestelijk raadsman

Indien een gedetineerde bij opneming of op een later tijdstip aangeeft dat hij of zij contact wenst met een niet aan het gesticht verbonden geestelijk raadsman, dan beslist de directeur hiertoe indien de veiligheid, orde of goede gang van zaken in het gesticht zich hiertegen niet verzet.

3.6.9.6 Uitzitten straf in afzondering

De directeur kan de gedetineerde op zijn verzoek dan wel ambtshalve de vrijheidsstraf of de vrijheidsbenemende maatregel in afzondering laten ondergaan indien de veiligheid, orde of goede gang van zaken in het gesticht daartoe, naar zijn oordeel, bepaaldelijk aanleiding geeft. In zijn schriftelijk

gemotiveerde beslissing dient hij de gedetineerde te informeren dat hij zijn beklag kan doen bij de Commissie van Toezicht.

3.6.9.7 *Aanwending zakgeld gedetineerde*

De directeur kan beslissen dat de gelden geboekt als "Zakgeld" van een gedetineerde niet aangewend kunnen worden voor een bepaald doel, indien het belang van de veiligheid, orde of goede gang van zaken in het gesticht, de voorkoming of opsporing van strafbare feiten, dan wel het tegengaan van vluchtgevaar, dit noodzakelijk maken.

Het is de Raad niet bekend of zulk een geval wel eens voorgekomen is.

3.6.9.8 *Bezoek*

De gedetineerde mag bezoek ontvangen, maar de directeur bepaalt wie niet toegelaten wordt. Een ex-gedetineerde moet 4 dagen van te voren een aanvraag hiertoe indienen. Het aantal tegelijkertijd door een gedetineerde te ontvangen personen wordt door de directeur bepaald. Op gronden ontleend aan de orde, veiligheid en goede gang van zaken kan de directeur bepalen dat de gedetineerde slechts één bezoeker tegelijk mag ontvangen. Deze beslissing dient de directeur schriftelijk aan de gedetineerde bekend te stellen.

Volgens respondenten worden ex-gedetineerden niet toegelaten tot de gevangenis in het kader van de bezoekenregeling, indien zij een schriftelijke toestemming door de directie niet kunnen overleggen.

Na de "poging tot uitbraak" enkele maanden terug mocht geen enkele gedetineerde in het kader van de veiligheid, orde en goede gang van zaken, gedurende een paar dagen bezoek ontvangen.

3.6.9.9 Opvolgen aanwijzingen

Bezoekers dienen zich bij binnenkomst te legitimeren en de door de directeur in verband met het bezoek alsmede met de veiligheid, orde of goede gang van zaken in het gesticht gegeven aanwijzingen te volgen op straffe van verwijdering uit het gesticht.

Het bovenstaande wordt door het beleid voorgeschreven.

In de praktijk is het vaak voorgekomen dat er problemen in het toegangscontrolegebouw voor kwamen, aangezien bezoekers niet altijd de gegeven orders wensten op te volgen. Enkelen werden uit het toegangscontrolegebouw verwijderd en anderen verlieten het gebouw uit zichzelf.

3.6.9.10 Voor de gedefinieerde bestemde voorwerpen

Een bezoeker mag een gedefinieerde geen voorwerpen overhandigen of van hem aannemen. Voor de gedefinieerde bestemde voorwerpen dienen bij aanmelding afgegeven te worden aan de betreffende gestichtsmedewerker, die deze niet aanneemt of wel ter stond teruggeeft indien de gedefinieerde deze voorwerpen niet in zijn bezit mag hebben.

Ook in beleid wordt voorgeschreven dat een bezoeker niet rechtstreeks voorwerpen mag overhandigen aan een gedefinieerde.

In de praktijk komt het weleens voor dat bezoekers contrabande aan gedefinieerden weten te overhandigen en vaak wordt de gedefinieerde hierop betrappt. De bezoeker wordt dan niet in de gelegenheid gesteld het gevangensterrein te verlaten en wordt later aan de politie overgeleverd.

3.6.9.11 Tijdelijk verlaten van het gesticht

De Minister van Justitie kan zijn toestemming aan een gedetineerde om voor een bepaald aantal dagen het gesticht te verlaten, geheel of gedeeltelijk intrekken, indien de openbare veiligheid, openbare orde of een relevante door de directeur getroffen disciplinaire maatregel, daartoe naar zijn oordeel aanleiding geeft.

De Raad heeft het beleid hiertoe niet ontvangen.

Gedurende de laatste jaren werden geen gedetineerden in de gelegenheid gesteld het gesticht tijdelijk te verlaten.

3.6.9.12 Gewelddmiddelen en wapens

Ter waarborging van de interne veiligheid en maatschappijbeveiliging, mag het gevangenispersoneel in de rechtmatige uitoefening van haar ambt lichaamsgeweld aanwenden en gebruik maken van gewelddmiddelen tegen personen of goederen.¹⁶ Dit is toegestaan in het belang van de veiligheid en orde en tijdens het transport of de begeleiding van gedetineerden en dan nog slechts wanneer het daarmee beoogde doel niet op andere wijze kan worden bereikt. Gedetineerdenbewegingen geschieden altijd onder begeleiding van beveiligers.

Volgens het beleid kan geweld slechts aangewend worden indien hiertoe een opdracht voor gegeven is en anderszins alleen in geval van zelfverdediging. Zodra de omstandigheden dit toelaten, dient het gebruik van geweld gestopt te worden. Vooraf gepland gebruik van geweld en ernstige voorvallen dienen middels een audiovisuele camera te worden opgenomen.

Het personeel dient vóór het gebruik van de gewelddmiddelen (met uitzondering van handboeien) de betrokkenen te sommeren om met de

¹⁶ Zie Beschikking geweldsinstructie Gevangeniswezen (P.B. 2001, no. 66).

verboden handelingen te stoppen. Wordt aan deze sommatie geen gevolg gegeven, dan geeft het personeel een mondelinge waarschuwing dat geweld zal worden gebruikt.

Het gaat hier om de volgende gewelddmiddelen en wapens: wapenstok, traangas verspreidende spuitbussen, vuurwapens en bewakingshonden.

Het gevangenis personeel kan in deze gevallen ook gebruik maken van handboeien.

Het gebruik van wapens en gewelddmiddelen en de gevolgen hiervan, dienen schriftelijk aan de locatie-directeur gemeld te worden. De directeur dient een meldingsformulier in te (laten) vullen en dit binnen 24 uur in te leveren bij de officier van justitie. Dit geldt ook voor bijzondere eenheden die als collectief optreden.

De Beschikking gewelddinstructie Gevangeniswezen is ook van toepassing op politiepersioneel dat wordt ingezet ten behoeve van bewakings- en toezichthoudende taken in of nabij de SDKK.

Het Handboek Intern Bijstandsteam is in concept gereed, maar hierin is een Nederlandse versie van gewelddinstructie opgenomen.

Alle beveiligers en gevangenisbewaarders zijn in het bezit van de bij de functie passende voorgeschreven wettelijke gewelddmiddelen. Uit waarneming door de onderzoekers van de Raad is gebleken dat er enige gestichtsmedewerkers zijn die, zeker op bepaalde ogenblikken niet met een traangasspuitbus rondliepen. In de praktijk zijn het de leden van het IBT die met vuurwapens rondlopen. In de avonduren moet het op post zijnde personeel in de beveiligde afdeling van de gevangenis zich bewapenen, maar verschillende respondenten geven aan dat bepaalde personeelsleden geen wapens willen dragen. Dit personeel wordt, naar verluidt, thans in de dag en middagdienst ingezet, wat een aanzienlijke verzwakking van de avond- en nachtdienst

betekent. Andere personeelsleden die gewapend zijn, betreffen de beveiligers in de box, de toegangspoort en de toezichthouders op gedetineerden die werkzaam zijn op het gevangensterrein.

De Unit Beveiliging beschikt niet over de voorgeschreven audiovisuele camera om ernstige en vooraf geplande incidenten op te nemen.

3.6.9.13 Wapenkamer operaties

Het doel van het beleid inzake de wapenkamer is om een geschikte opslag en verantwoording van alle voorwerpen in de wapenkamer te bewerkstelligen.

Uit beleid en procedures inzake wapenkamer operaties blijken de volgende: De toegang tot de wapenkamer is beperkt tot slechts enkele sleutelfunctionarissen, te weten de directeur en zijn adjunct, het Hoofd Beveiliging, de wachtcommandant en zijn assistent en de medewerker van de wapenkamer, die onder het Hoofd beveiliging ressorteert. Er wordt een registratie bijgehouden van een ieder die de wapenkamer betreedt.

In de wapenkamer worden vuurwapens, munitie, chemische middelen en soortgelijke beveiligingsmateriaal opgeslagen. De wapenkamer dient gesitueerd te zijn buiten de omheining van de gevangenis. Strikte controle en veiligheidsvoorschriften zijn hierbij van toepassing.

De medewerker van de wapenkamer verzorgt de administratie van de wapenkamer en zorgt voor het onderhoud, reparatie of toezicht hierop, vernietiging en uitgifte van wapens, chemische middelen en beveiligingsmateriaal. Alleen aan getraind en geautoriseerd personeel worden wapens, chemische middelen en beveiligingsmateriaal uitgereikt en hiervan dient aantekening gehouden te worden. Deze lijst dient beschikbaar te zijn in de wapenkamer. Ook mogen slechts geautoriseerde beveiligingsvoorwerpen uitgegeven worden en is het gebruik van eigen beveiligingsvoorwerpen ten strengste verboden.

Volgens het Hoofd Beveiliging is het hem niet bekend welke de beveiligingszones zijn die de SDKK hanteert, waardoor het niet mogelijk is om te bepalen in welke zone de wapenkamer gesitueerd is.

Volgens de beheerder van de wapenkamer worden in de praktijk de procedures voor wat betreft de operaties van de wapenkamer in acht genomen, met dien verstande dat het bijna niet voorkomt dat anderen in de wapenkamer toegelaten worden. Voorzover anderen worden toegelaten, gebeurt dit onder het toezicht van de beheerder. Er vindt geen registratie in de wapenkamer plaats.

Niemand kan in de wapenkamer komen zonder voorafgaande toestemming van de beheerder. De sleutel wordt in een kluis bij de centrale post opgeborgen. Na kantoortijd kan de shift commander met toestemming de wapenkamer betreden.

3.6.9.14 Ontslag

Volgens artikel 4 van het Huishoudelijk reglement penitentiaire inrichtingen 1999 zal de gedetineerde de voor hem in bewaring gehouden voorwerpen bij zijn ontslag uit de gevangenis wederom in ontvangst nemen.

Wanneer een gedetineerde ontslagen wordt, wordt hij gefouilleerd en hierna naar de wachtploeg coördinator gebracht, die meteen de afdeling Intake in kennis stelt dat de gedetineerde gereed staat bij zijn kantoor. Er wordt geen celvisite uitgevoerd omdat er nog een of meerdere gedetineerde in dezelfde cel verblijven. De gedetineerde wordt dan naar de box gebracht, waar hij door de detectiepoort moet. In de toekomst wordt ook hier een bodyscan geplaatst. Deze is wel aanwezig, maar niet operationeel.

Nadat de gedetineerde zijn eigendommen heeft ontvangen, krijgt hij een ontslagbewijs waarop zijn foto staat. Hierna wordt hij naar de uitgang van de

SDKK begeleid en wordt voor de laatste keer zijn identiteit en eigendommen gecontroleerd.

4. Analyse

4.1 Veiligheid binnen SDKK

4.1.1 Personele beveiliging

De Raad constateert dat vooral het middenkader qua beveiliging niet (voldoende) opgeleid is, waardoor de toezichthoudende taak op door het executief personeel uit te voeren controletaak, onvoldoende uit de bus komt. Het uiteindelijk gevolg is dan ook geen optimale beveiliging binnen de SDKK, wat ook blijkt uit een gebrek aan veiligheidsbewustzijn.

De Raad is de mening toegedaan dat indien het beveiligingspersoneel van de SDKK dat bij andere instanties werkzaam is, bij de SDKK tewerkgesteld wordt, gecombineerd met het oplossen van het ziekteverzuimprobleem, er van overcapaciteit sprake zal zijn.

De Raad is van mening dat de vulnerabiliteit van kwetsbare functies als de piw-er en beveiliging bij de SDKK, verder verhoogd wordt door het ontbreken van een integriteitsbeleid en integriteitscursussen.

De Raad heeft geconstateerd dat de vertrouwensfuncties bij de SDKK niet zijn aangemeld bij de VDC, waardoor de veiligheidsonderzoeken nog niet hebben plaatsgevonden. Als gevolg hiervan worden vertrouwensfuncties bij de SDKK bezet door personeel zonder een wettelijk voorgeschreven "verklaring van geen bezwaar", afgegeven door de Minister van Algemene Zaken.

In zijn wederwoord geeft de Minister aan dat de plaatsvervanger van de directeur wel een veiligheidsonderzoek bij de VDC heeft ondergaan. Derhalve constateert de Raad dat er geen veiligheidsonderzoeken zijn ondergaan conform het Landsbesluit Aanwijzing vertrouwensfuncties en veiligheidsonderzoeken.

Een gevolg van het ontbreken van een beleid aangaande vertrouwensfuncties en veiligheidsonderzoeken, is dat nieuwe vertrouwensfuncties door de invoering van een nieuwe directiestructuur niet aangemeld werden bij de VDC, waardoor ook de bekleders van deze functies geen veiligheidsonderzoeken hebben ondergaan.

De Raad heeft geconstateerd dat door het niet hebben van een beleid voor wat betreft de informatieuitwisseling tussen de SDKK en de VDC, er sprake is van weinig informatieoverdracht die van groot belang kan zijn voor de veiligheid binnen de SDKK.

Het gevolg van het ontbreken van een beleid met betrekking tot de bedreiging van het eigen personeel, is dat er geen sprake is van een gestructureerde aanpak van deze problematiek.

4.1.2 Manbeveiliging

Patrouilles

De Raad is van mening dat de interne en externe patrouilles als een sluitstuk van de perimeterbeveiliging een zodanig belangrijke rol spelen in de beveiliging van de SDKK, dat er te allen tijde voldoende personeel beschikbaar dient te zijn voor de uitvoering van deze patrouilles.

Statische posten

Volgens de Raad brengt de inzet van beveiligers van de Controlekamer in de box in de avonduren een effectief cameratoezicht in gevaar.

De Raad heeft geconstateerd dat de toegangs- en uitgangsregeling niet conform de voorschriften wordt uitgevoerd. Tevens constateert de Raad dat het gebrek aan cameratoezicht in het controlegebouw en de omgeving hiervan, de veiligheid van het personeel, de gedetineerden en het gesticht in gevaar brengt.

De Raad is van mening dat in iedere ruimte waarin gedetineerden komen, zoals de keuken, Vocational Building en werkplaatsen, er voldoende cameratoezicht aanwezig dient te zijn om hun eigen veiligheid en die van het personeel te garanderen.

Specialismen

De Raad constateert dat de SDKK over slechts één hondenbegeleider beschikt en dat de speurhond onvoldoende wordt ingezet, waardoor de invoer van contrabande in de SDKK niet effectief genoeg wordt tegengegaan.

Het personeel van de Centrale Post en de Controlekamer heeft geen specialistische opleiding genoten voor de taken die zij moeten uitvoeren. Dit komt de kwaliteit van en eenheid in de taakuitvoering niet ten goede. De Raad is van mening dat hierin verandering moet komen, ten einde onveilige situaties in de inrichting te voorkomen.

Het IBT is op sterkte en gecertificeerd, maar het gebrek aan degelijke uitrusting en standaardisatie van wapens en munitie doet afbreuk aan de operationele gereedheid van dit team, dat een cruciale rol speelt bij calamiteiten, zoals het neerslaan van een opstand binnen de gevangenis.

4.1.3 Hulpmiddelen

De Raad constateert dat het beleid voor wat betreft de perimeterbeveiliging als zodanig niet uitgevoerd wordt. De omheining en de scheermesbedrading zijn op verschillende gedeelten ondeugdelijk en het cameratoezicht is niet op alle plekken voldoende. Dit heeft een zodanige verzwakking van de beveiliging tot gevolg dat het betreden en verlaten van de buitenste schil van het gevangensterrein voor onbevoegden een reëel risico vormt, waardoor de veiligheid van gedetineerden en personeel in het gedrang komt.

De Raad is van mening dat beveiligingswerkzaamheden bij een gedetineerdencel dagelijks door beveiligers dient te geschieden en niet door piw-ers, indien zij hierop niet geoefend zijn.

De Raad is van mening dat begroeiing dicht bij de ringmuur het overklimmen van deze muur aanzienlijk zal vergemakkelijken, waardoor het ongewenst binnentreden van een beveiligd deel van de gevangenis gefaciliteerd wordt. De Raad is van mening dat zoveel mogelijk kogelwerende beglazing aangebracht dient te worden in het toegangscontrolegebouw, ten einde ook het personeel dat met de detectiepoort en bagagedoorlichtingsapparaat belast is evenals deze apparatuur zelf, te beschermen tegen een mogelijke aanval van buiten.

De Raad is van mening dat het niet bezetten van de schietposten afbreuk doet aan de perimeterbeveiliging en de veiligheid van het personeel dat binnen de huisblokken werkt. Het geeft het responsteam in voorkomende gevallen tijd om bij de plaats van een eventuele calamiteit te komen. Ook het beschikken over voldoende schietposten is volgens de Raad een vereiste om een optimale perimeterbeveiliging mogelijk te maken.

De Raad is van oordeel dat het gebrek van voldoende verlichting vooral in het voordeel speelt van mogelijke normovertreders, omdat het cameratoezicht dan niet effectief is. Een onveilige situatie kan dan niet tijdig worden gesignaleerd.

De Raad constateert dat een aantal camera's het niet doet of een slecht beeld vertoont of niet aanwezig is. Het gevolg kan zijn dat er geen of onvoldoende zicht is op de bewegingen van gedefinieerden, het personeel en derden, waardoor er onveilige situaties kunnen ontstaan zonder dat hierop tijdig en adequaat gereageerd kan worden.

De Raad heeft geconstateerd dat het beleid en de uitvoering in de praktijk voor wat betreft de uitgifte van legitimatiebewijzen niet gelijk lopen en een bezoeker als zodanig niet te allen tijde herkenbaar is voor al het personeel. Een gevolg kan zijn dat de bezoeker de begeleider onder druk zet en zich toegang verschaft tot voor die categorie verboden gebouwen of gebieden en dit door andere beveiligers of personeel niet opgemerkt wordt.

De Raad is van mening dat de beveiligers bij de toegangs- en uitgangspoort van te voren op de hoogte gesteld moeten worden, in het geval een personeelslid in werktijd de gevangenis mag verlaten. Dit voorkomt dat personeel zonder toestemming en met of zonder verboden voorwerpen het gevangenisterrein verlaat.

De Raad is van mening dat de SDKK naast een sleutelregistratie, ook een sleuteladministratie dient bij te houden, ten einde over de nodige informatie te beschikken in gevallen dit nodig mocht zijn.

De Raad constateert dat door het niet beschikbaar hebben van plattegronden voor personeel en bezoekers, dit hun veiligheid in gevaar kan brengen. Immers via een plattegrond is het mogelijk om in geval van calamiteiten, onder andere, de aangegeven vluchtroutes te volgen en de gevarenzone te verlaten.

De Raad constateert dat bij de verschillende lokaliteiten geen beleidsvoorschriften noch werkinstructies aanwezig waren, als gevolg waarvan niet alle beveiligers op de hoogte zijn van de instructies en deze niet op dezelfde wijze kunnen uitvoeren. Immers de instructies geven ook aan welke

personen verantwoordelijkheid dragen en welke bevoegdheden aan werkinstructies worden ontleend. De Raad is dan ook van mening dat het gebrek aan beleidsvoorschriften en werkinstructies op de werkplek onveilige situaties kan veroorzaken en vooral in tijden van calamiteiten.

4.1.4 Communicatieve hulpmiddelen

Niet al het personeel is op de hoogte hoe de portofoons precies werken en het beschikt niet over instructies hoe om te gaan met de portofoons. Naar de mening van de Raad werkt het niet op de hoogte zijn van verbindingprocedures, onjuist gebruik van de portofoon in de hand en komt dit de veiligheid in de inrichting niet ten goede.

De Raad constateert dat niet alle intercoms werken en dat de reactietijd van het personeel onveilige situaties kan veroorzaken, als gevolg waarvan de gedetineerde zich onveilig voelt in zijn cel, vooral in de avond- en nachtelijke uren.

4.1.5 Interne veiligheid

De Raad constateert dat de SDKK niet beschikt over een vastgesteld beveiligingsplan, bhv-plan, calamiteitenplan en ontruimingsplan. Als gevolg hiervan zijn er ook geen werkinstructies en protocollen beschikbaar en worden binnen dit kader geen oefeningen gepland noch uitgevoerd, noch in samenwerking met andere diensten zoals de brandweer, VKC en het KPC. Ook werden er geen protocollen gesloten met andere diensten, zoals onder anderen het Korps Politie Curaçao, Brandweer Curaçao en het Vrijwilligerskorps Curaçao.

Volgens de Raad heeft de SDKK geen beleid en werkinstructies ontwikkeld voor de meeste gevallen van inbreuken op de veiligheid, tucht en orde in de inrichting, met als gevolg dat er geen sprake is van uniform en op elkaar afgestemd handelen door het personeel in voorkomende gevallen.

De algemene maatregelen geven de directeur de bevoegdheid om elke maatregel te treffen die hij nodig acht om ernstige incidenten in de gevangenis te voorkomen en aan te pakken. De Raad constateert echter dat geen scenario's uitgewerkt zijn met als doel het personeel hierop voor te bereiden en de samenwerking met andere hulpverleningsdiensten in tijden van calamiteiten gestalte te geven.

Gedetineerden klagen over een denigrerende wijze van onderzoek aan kleding en lichaam, met als gevolg boze gedetineerden die om verandering in het gedrag van beveiligers vragen.

De Raad constateert dat de voorschriften met betrekking tot de dagelijks voorgeschreven celvisitaties door de gevangenvaarder in de huisdienst niet conform uitgevoerd worden, met als gevolg dat er weinig controle is op contrabande in de cellen van gedetineerden.

Ook de door het IBT uitgevoerde celvisitaties geschieden niet volledig conform de voorschriften, met als gevolg ontevreden gedetineerden die op den duur voor ongewenste situaties kunnen zorgen

De wet schrijft voor het gebruik van detectiepoorten voor bezoekers en niet voor personeel. De Raad constateert dat de SDKK geen beleid heeft uitgestippeld voor wat betreft het gebruik van detectiepoorten en dat in de praktijk ook de gedetineerde en het personeel door de detectiepoort moeten.

De Raad is van mening dat de beleidsvoorschriften van Wackenhut in strijd zijn met de wetgeving, maar dat de wetgeving geen gelijke tred heeft gehouden met ontwikkelingen in de maatschappij, waarbij simpele urineonderzoeken door

niet-medisch personeel kunnen worden uitgevoerd. Ook is de Raad de mening toegedaan dat urineonderzoeken regelmatig dienen te worden uitgevoerd, ten einde de niet-gebruikende gedetineerde te kunnen beschermen tegen de drugs gebruikende gedetineerde.

In de praktijk vindt de telling van gedetineerden enkele malen per dag plaats. De Raad is van mening dat dit tot gevolg kan hebben dat een eventuele vermissing van een gedetineerde (door gebrek aan bezetting van de schietposten gecombineerd met mogelijk onduidelijke camerabeelden) pas bij insluiting kan worden geconstateerd.

De Raad is van mening dat de SDKK de luchtijden voor alle huisblokken binnen de ringmuur zoveel mogelijk gelijk dient te stellen, ten einde ontevredenheid onder de gedetineerden te voorkomen.

De Raad is van mening dat na een relatiebezoek de gedetineerde aan een onderzoek aan het lichaam dient te worden onderworpen, ten einde de invoer van contrabande zoveel mogelijk uit te sluiten.

De Raad constateert dat de SDKK zich niet heeft gehouden aan de door de Brandweer Curaçao voorgeschreven veiligheidsnormen voor wat betreft de gasreservoir, waardoor ontploffingsgevaar niet onmogelijk moet worden geacht, met alle gevolgen van dien.

Volgens de Raad wordt het VKC incidenteel ingezet in de SDKK, maar de Beschikking geweldsinstructie Gevangeniswezen is niet op hen van toepassing verklaard, waardoor er geen eenheid in de toepassing van geweld bestaat tussen het personeel van het KPC, de SDKK en het VKC.

De Raad is van mening dat de wapenkamer op de huidige locatie (explosie)gevaar oplevert voor het personeel dat in het administratiegebouw op enkele meters afstand werkzaam is of toevallig aanwezig is.

In het Jaarplan 2015 Sentro di Detenshon I Korekshon Kòrsou heeft de SDKK een lijst van prestatie-indicatoren gepubliceerd, maar hierin mist de Raad de afdeling beveiliging.

4.2 Aanbevelingen

Aan de Minister van Justitie

- draag er zorg voor dat er voldoende kwalitatief personeel aangesteld wordt bij de SDKK ten einde de interne veiligheid en de maatschappijbeveiliging te garanderen;
- draag zorg voor een duidelijk en geformaliseerde organisatiestructuur bij de SDKK;
- draag zorg voor de aanpassing van de penitentiaire wet- en regelgeving indien de beheerstructuur wordt gewijzigd;
- draag zorg voor een jaarlijkse evaluatie van het beveiligingsplan, integriteitsplan, BHV-plan, calamiteitenplan en het ontruimingsplan van de SDKK en deze zo nodig aan te laten passen;
- draag er zorg voor dat de SDKK de eigen beveiligers die bij andere instanties werkzaam zijn, bij de SDKK kan inzetten;
- draag er zorg voor dat alle bekleders van vertrouwensfuncties bij de SDKK zo snel mogelijk een veiligheidsonderzoek ondergaan;
- draag zorg voor de aanpassing van de Lv VDC, zodanig dat het hoofd VDC de bevoegdheid krijgt om te controleren of de wet- en regelgeving omtrent de aanwijzing van vertrouwensfuncties en veiligheidsonderzoeken worden nageleefd en
- draag zorg voor de aanpassing van de Beschikking geweldsinstructie Gevangeniswezen, zodanig dat deze ook van toepassing is op het VKC op het moment dat het ingezet wordt in de SDKK.

Ten aanzien de SDKK

- stel een communicatieplan op, ten einde de communicatie binnen het gesticht te verbeteren;
- draag zorg dat bij indiensttreding van personeel dat vertrouwensfuncties gaat bekleden, vóór indienstneming een veiligheidsonderzoek uitgevoerd wordt;
- draag zorg voor een zodanige personeelsadministratie en –beleid, dat het hoog ziekteverzuim bestreden wordt;
- draag zorg voor het ontwerpen van een opleidingsplan, zodanig dat de SDKK zo spoedig mogelijk kwalitatief over voldoende middenkader en executief personeel beschikt;
- besteed meer aandacht aan de bevordering van het veiligheids- en integriteitsbewustzijn en tref voldoende maatregelen voor wat betreft de voorkoming en handhaving van inbreuken op de veiligheid en integriteit;
- draag zorg voor beleid aangaande de informatie-uitwisseling tussen de SDKK en VDC;
- evalueer zo spoedig mogelijk alle beveiligings- en veiligheidsbeleid en procedures en pas deze aan;
- draag zorg voor de verwijdering van struikgewas en jonge bomen nabij de ringmuur;
- draag zorg voor een adequaat sleutelbeheer;
- draag zorg voor de nodige verlichting binnen de SDKK;
- draag zorg voor kwalitatief goede camera's die voldoen aan de te stellen eisen aan beveiligingscamera's;
- draag zorg voor het onderscheid tussen bezoekers en werknemers van derden, die in de gevangenis aanwezig zijn, door de instelling van de voorgeschreven legitimatiebewijzen;

- draag er zorg voor dat gedetineerden na relatiebezoek, aan het lichaam worden onderzocht ten einde uit te sluiten dat via bezoek contrabande binnen de gevangenis belandt;
- draag zorg voor het te allen tijde zichtbaar dragen van bezoekersbadges door bezoekers, wanneer zij zich op het gevangensterrein bevinden;
- draag zorg voor de inzet van beveiligers bij beveiligingstaken binnen de huisdienst die thans door piw-ers uitgevoerd moeten worden;
- draag zorg voor het regelmatig iken van detectiepoorten op de betreffende locaties;
- draag zorg voor geschikte en gestandaardiseerde uitrusting en bewapening voor het IBT;
- draag zorg voor de verplaatsing van de wapenkamer uit het administratiegebouw;
- draag zorg voor de invoering van digitale sloten bij de wapenkamer, de serverkamer en andere kantoren waarin gevaarlijke stoffen en vertrouwelijke informatie opgeborgen worden;
- draag zorg voor twee hondenbegeleiders en een effectieve inzet van de speurhond;
- laat de nodige toezichtcamera's plaatsen binnen het toegangscontrolegebouw en in de omgeving hiervan, de Centrale Post en alle ruimtes waarin gedetineerden komen;
- draag zorg voor het instellen en uitvoeren van een effectieve uitgangscontrole;
- draag zorg voor een vastgesteld beleid inzake de bedreiging en intimidatie van personeelsleden en gedetineerden;
- draag zorg voor de noodzakelijke reparaties aan de omheining;
- draag zorg voor een nieuwe en effectieve regeling voor wat betreft de patrouilles binnen en buiten de perimeter;

- draag zorg voor uitbreiding en permanente bezetting van de schietposten;
- draag er zorg voor dat dagelijks in alle huisblokken enige cellen gecontroleerd worden op de aanwezigheid van contrabande;
- draag er zorg voor dat tijdens celvisitaties de voorschriften en de menselijke waardigheid in acht worden genomen;
- draag zorg voor dat gedetineerden en bezoekers op humane wijze worden behandeld;
- draag er zorg voor dat in de avond- en nachtelijke uren sprake is van een redelijke responsetijd in gevallen van meldingen via de intercom;
- draag er zorg voor dat onderzoek wordt verricht naar vernieling van intercoms;
- draag er zorg voor dat de nodige veiligheidsmaatregelen ten aanzien van de gasreservoir uitgevoerd worden;
- draag zorg voor de ontwikkeling en implementatie van het ziekteverzuimbeleid en zorg voor de communicatie hiervan naar het personeel toe;
- draag er zorg dat op alle locaties de nodige werkinstructies beschikbaar zijn;
- draag zorg voor een protocol met hulpverleningsorganisaties voor de opvang en ondersteuning van het personeel;
- draag zorg dat vóór de insluiting van de gedetineerden, een degelijke controle van de cellen waarin gedetineerden verblijven, plaatsvindt;
- draag zorg voor een degelijke bescherming van het personeel dat dienst doet in het toegangscontrolegebouw;
- draag zorg voor regelmatige urinecontroles op gedetineerden;
- de ruimte rondom het gasreservoir vrijhouden van brandbaar materiaal.

Bijlage 1

Penitentiaire wet- en regelgeving

Landsverordening Beginnselen gevangeniswezen

Artikel 17

Met handhaving van het karakter van de vrijheidsstraf of de maatregel van terbeschikkingstelling van de Regering, wordt de tenuitvoerlegging hiervan mede dienstbaar gemaakt aan de voorbereiding van de terugkeer van de gedetineerde in de maatschappij.

Artikel 18

1. De onveroordeelden worden aan geen andere beperkingen onderworpen dan die welke voor het doel van hun opsluiting of in het belang van de handhaving van de orde of veiligheid in het gesticht noodzakelijk zijn.

Artikel 36

1. In de gestichten of afdelingen van de gestichten kunnen door de directeur, of bij zijn afwezigheid, belet of ontstentenis door zijn plaatsvervanger, de navolgende disciplinaire straffen worden opgelegd wegens het begaan van feiten, die onverenigbaar zijn met een goede orde en tucht:
 - a) opsluiting in de strafcel;
 - b) onthouding van bezoek, van het schrijven of ontvangen van brieven of beperking van andere rechten en gunsten;
 - c) geldboete tot een bedrag van ten hoogste het zakgeld van de gedetineerde over twee weken;
 - d) berisping.

2. De straf, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a. kan voor ten hoogste twee weken, en die, bedoeld in het eerste lid onderdeel b, voor ten hoogste vier weken, worden opgelegd. Zij kunnen tezamen worden opgelegd.

- **Gevangenismaatregel 1999**

Artikel 2

1. De directeur is verantwoordelijk voor het beheer en de regelmatige gang van zaken in het gesticht.
4. De gestichtsmedewerkers komen de opdrachten van de directeur stipt na.

Artikel 3

1. De directeur draagt er zorg voor dat de gedetineerde, onder handhaving van het karakter van de gevangenisstraf of de maatregel, tegemoet wordt getreden op een wijze die zijn menselijke waardigheid respecteert.
2. Het verblijf van de gedetineerde wordt mede dienstbaar gemaakt aan de voorbereiding van zijn terugkeer in het maatschappelijk leven.

Artikel 5

2. Zo spoedig mogelijk na opneming wordt de gedetineerde in de door de directeur aangewezen ruimte onderzocht op de aanwezigheid van geld, waardepapieren en andere goederen waarvan het bezit voor de gedetineerde verboden is, alsmede op de aanwezigheid van goederen die hem, naar het oordeel van de directeur, uit een oogpunt van veiligheid, orde of goede gang van zaken in het gesticht ontnomen dienen te worden.

Artikel 6

1. Geld, waardepapieren, en andere goederen, die de gedetineerde niet onder zijn berusting mag houden, worden door de directeur in bewaring genomen, met dien verstande dat aan bederf onderhevige waren worden vernietigd, tenzij deze met schriftelijke toestemming van de gedetineerde en voor zijn rekening aan een door hem opgegeven derde worden afgestaan.
2. De gedetineerde kan door de directeur toegestaan worden om de bij hem aangetroffen goederen, anders dan geld of waardepapieren, die geen gevaar kunnen opleveren voor de veiligheid, orde of goede gang van zaken in het gesticht onder zijn berusting te houden.
3. Ten behoeve van het registreren van het in bewaring nemen en vernietigen bedoeld in het eerste lid, wordt door de minister een model bewaarnemingsregister vastgesteld.

Artikel 8

3. De gedetineerde kan te allen tijde door de directeur in het belang van de veiligheid, orde of goede gang van zaken in het gesticht aangewezen worden om urine af te staan ten behoeve van onderzoek op middelen bedoeld in de Opiumlandsverordening 1960.

Artikel 13

2. De gedetineerde heeft het recht de bij het gesticht werkzame geestelijke raadsliden en maatschappelijke hulpverleners tijdens de door de directeur ingestelde spreek en inloopuren te bezoeken, tenzij de veiligheid, orde of goede gang van zaken in het gesticht zich daartegen, naar het oordeel van de directeur, bepaaldelijk verzet.

Artikel 16

1. De directeur kan ter zake van het dragen van eigen kleding nadere voorschriften vaststellen, waaronder een verbod op het dragen daarvan.
2. De gedefinieerde is verplicht de voorgeschreven kleding te dragen.
4. Indien de gedefinieerde buiten het gesticht verblijft, wordt het hem toegestaan eigen kleding te dragen, tenzij de openbare veiligheid of de openbare orde zich daartegen naar het oordeel van de directeur verzet.

Artikel 24

1. De gedefinieerde heeft het recht om op de bij of krachtens het voor het gesticht vastgestelde huishoudelijk reglement bepaalde tijdstippen, tenminste eenmaal per twee weken gedurende tenminste 1 uur bezoek te ontvangen van een ieder.
2. Bij of krachtens het voor het gesticht vastgestelde huishoudelijk reglement kunnen gevallen worden aangewezen waarin de gedefinieerde vaker of langer bezoek mag ontvangen en de voorwaarden waaronder zulks kan geschieden.
3. Bij of krachtens het voor het gesticht vastgestelde huishoudelijk reglement worden regels gesteld omtrent de aanmelding en toelating van bezoekers, het aantal personen per bezoek, de wijze waarop bezoekers zich dienen te gedragen in het gesticht en de aanwezigheid van gestichtsmedewerkers bij het bezoek.

Artikel 25

1. De gedefinieerde heeft het recht om, voor rekening van het gesticht, brieven te schrijven aan en te ontvangen van een ieder.

2. De inhoud van brieven aan of van veroordeelde gedetineerden, kan door de directeur worden onderworpen aan controle. De inhoud van brieven aan of van onveroordeelde gedetineerden is niet onderworpen aan een dergelijke controle tenzij bij of krachtens landsverordening ander is bepaald.
3. De door de directeur aangewezen gestichtsmedewerkers belast met de controle van de inhoud van brieven nemen, voor zover dat uit de aard der zaak volgt, strikte vertrouwelijkheid in acht.
4. Het verzenden van brieven aan of het ontvangen van brieven door de gedetineerde kan worden geweigerd door de directeur:
 - a. in het belang van de veiligheid, orde of goede gang van zaken in het gesticht;
 - b. ter voorkoming van vluchtgevaar;
 - c. ter voorkoming of opsporing van strafbare feiten;
 - d. ter voorkoming van openbare ordeverstoringen.
5. De niet verzonden of uitgereikte brieven worden geretourneerd aan de afzender. Is zulks niet mogelijk dan worden zij door de directeur vernietigd.

Artikel 27

1. De gedetineerde is verplicht de aanwijzingen die hem door de directeur in het belang van de veiligheid, orde of goede gang van zaken in het gesticht dan wel anderszins in het belang van de dienst worden gegeven, stipt op te volgen.
2. De gedetineerde kan worden verplicht in het gesticht en tijdens het verblijf buiten het gesticht een door de directeur afgegeven legitimatiebewijs, voorzien van een daartoe van de gedetineerde

gemaakte pasfoto, bij zich te dragen en op verlangen van de daartoe bevoegde personen te tonen.

Artikel 28

1. De gedetineerde dient zich te onthouden van gedragingen, die onverenigbaar zijn met de veiligheid, orde, goede gang van zaken en tucht.
2. Als onverenigbaar met de veiligheid, orde, goede gang van zaken en tucht wordt in ieder geval beschouwd:
 - a. het zich gedragen in strijd met het bij of krachtens enig wettelijk voorschrift bepaalde;
 - b. het roken in een werkplaats zonder toestemming van de chef daarvan;
 - c. het gebruik van onzedelijke of opruiende taal
 - d. het verstoren van de rust;
 - e. het om geld spelen;
 - f. het bij zich hebben van andere middelen om vuur te maken dan een aansteker of lucifers;
 - g. het verhandelen, verruilen, lenen of weggeven van goederen tussen gedetineerden;
 - h. het aanwezig hebben of gebruiken van alcoholhoudende drank;
 - i. het zich bevinden elders dan in de aangegeven celruimtes, afdelingen, werkplaatsen en andere ruimten;
 - j. het veroorzaken of deelnemen aan ongeregeldheden;

- k. het pogen zich te onttrekken aan de vrijheidsbeneming.

Artikel 29

1. De directeur kan, telkens wanneer dit naar zijn oordeel noodzakelijk is, de gedetineerde aan kleding, lichaam en eventuele handbagage doen onderzoeken op voorwerpen die uit een oogpunt van veiligheid, orde of goede gang van zaken in het gesticht niet aanwezig mogen zijn.
2. De directeur kan alle vertrekken waarin gedetineerden verblijven, regelmatig doen onderzoeken.
3. De bij een onderzoek bedoeld in het eerste en tweede lid, aangetroffen voorwerpen kunnen in verband met de veiligheid, orde en goede gang van zaken in het gesticht terstond in bewaring genomen worden.

Artikel 30

1. De directeur kan, telkens wanneer dit naar zijn oordeel noodzakelijk is, een persoon die het gesticht bezoekt, aan kleding en eventuele handbagage doen onderzoeken op voorwerpen die uit een oogpunt van veiligheid, orde of goede gang van zaken in het gesticht niet aanwezig mogen zijn. Artikel 5, tweede en derde lid, is van overeenkomstige toepassing.
2. Indien het gesticht beschikt over een detectiepoort zijn de bezoekers verplicht daarvan gebruik te maken, tenzij de directeur anders beslist.
3. In de gevallen waarin geen gestichtsmedewerker aanwezig is bij het bezoek, kan de directeur op grond van de veiligheid, orde of goede gang van zaken in het gesticht beslissen tot het afluisteren van de gesprekken tussen de gedetineerde en het bezoek. De gedetineerde

en het bezoek worden daarvan vooraf door de directeur in kennis gesteld.

Artikel 31

1. De directeur is bevoegd, indien de veiligheid, orde of goede gang van zaken in het gesticht dit naar zijn oordeel bepaaldelijk noodzakelijk maakt, ten aanzien van een bepaalde gedetineerde af te wijken van een aan deze bij of krachtens deze regeling toegekend recht.
2. De directeur stelt de gedetineerde onverwijld schriftelijk van zijn beslissing in kennis. Daarbij wijst hij de gedetineerde op de mogelijkheid om de zaak voor te leggen aan de maandcommissaris bedoeld in paragraaf 14.

Artikel 32

1. Indien zich in het gesticht ernstige ongeregelheden voordoen of dreigen voor te doen, neemt de directeur alle maatregelen die redelijkerwijs noodzakelijk zijn voor het herstel of handhaving van de veiligheid, orde of goede gang van zaken in het gesticht.
2. De directeur is in het geval bedoeld in het eerste lid, bevoegd de aan dit besluit te onttlenen rechten van allen die zich in het gesticht bevinden, op te schorten of te beperken. Hij stelt de minister en de Directeur Gevangeniswezen daarvan onverwijld op de hoogte.
3. De opschorting of beperking, bedoeld in het tweede lid, is gedurende maximaal drie maal vierentwintig uren van kracht. De periode bedoeld in de eerste volzin kan telkens met eenzelfde maximum duur worden verlengd door de minister.

Artikel 33

Indien de officier van justitie of de rechter-commissaris maatregelen heeft bevolen in het belang van het strafrechtelijk onderzoek ten aanzien van een onveroordeelde voert de directeur die maatregelen onverwijld uit.

Artikel 39

3. Een gesprek met een gedetineerde vindt plaats buiten tegenwoordigheid van gestichtsmedewerkers, tenzij hij daartegen geen bezwaar heeft of het belang van de handhaving van de orde of veiligheid in het gesticht zich daar, naar het oordeel van de directeur, bepaaldelijk tegen verzet

Huishoudelijk Reglement Penitentiaire inrichtingen 1999

Artikel 3

1. Na binnenkomst van een gedetineerde doet de directeur de bescheiden of last tot insluiting onverwijld onderzoeken.
2. Zijn de documenten in orde bevonden dan wordt de gedetineerde ingeschreven in het gedetineerdenregister.
3. In het gedetineerdenregister wordt tevens aantekening gemaakt van de door de gedetineerde opgegeven persoon of instantie die van bijzondere voorvallen die hem raken, in kennis gesteld kan worden.
4. De gedetineerde kan bij opneming of op een later tijdstip aangeven of en zo ja met welke geestelijke raadsman hij in contact wenst te treden. Betreft de opgave een niet aan het gesticht [bedoeld zal zijn: gesticht]

verbonden geestelijk raadsman dan beslist de directeur omtrent diens toelating. Toelating kan door de directeur worden geweigerd, indien de veiligheid, orde of goede gang van zaken in het gesticht daartoe, naar zijn oordeel, bepaaldelijk aanleiding geeft.

Artikel 6

1. De tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel in een gesticht vindt als regel plaats in gemeenschap.
2. De directeur kan de gedetineerde op zijn verzoek dan wel ambtshalve de vrijheidsstraf of de vrijheidsbenemende maatregel in afzondering laten ondergaan indien de veiligheid, orde of goede gang van zaken in het gesticht daartoe, naar zijn oordeel, bepaaldelijk aanleiding geeft.
3. Indien de directeur ambtshalve besluit de gedetineerde de vrijheidsstraf of de vrijheidsbenemende maatregel in afzondering te laten ondergaan, dan wel indien hij een daartoe strekkend verzoek van de gedetineerde afwijst, geschiedt dat schriftelijk en met redenen omkleed. Daarbij wijst hij de gedetineerde op de mogelijkheid van beklag bedoeld in artikel 40 van de Landsverordening beginselen gevangeniswezen.

Artikel 13

1. De gelden geboekt als "Zakgeld" op de rekening bedoeld in artikel 9, staan ter beschikking van de gedetineerde voor de aankoop van kantine-artikelen alsmede voor andere doeleinden. Bij zijn invrijheidstelling worden de resterende gelden hem meegegeven tegen getekend bewijs van ontvangst.
2. Door de directeur kan het worden verboden om de gelden geboekt als "Zakgeld" te gebruiken voor een bepaald doel indien dat naar zijn oordeel is vereist in het belang van de veiligheid, orde of goede gang van zaken in het gesticht, de voorkoming of opsporing van strafbare feiten, dan wel het tegengaan van vluchtgevaar.

Artikel 24

1. De directeur beslist omtrent de toelating van personen die zich voor bezoek hebben aangemeld.
2. Gewezen gedetineerden dienen schriftelijk, uiterlijk vier dagen voor het bezoek, een verzoek om toelating bij de directeur in te dienen.
3. Vrije toegang met in achtneming van het bij of krachtens artikel 23 bepaalde hebben:
 - a) advocaten, geestelijke raadslieden bedoeld in artikel 3, en reclasseringsmedewerkers die hun cliënten wensen te bezoeken;
 - b) ouders of voogden van strafrechtelijk minderjarige onveroordeelde gedetineerden.
4. Bezoek vindt, tenzij de directeur anders beslist, plaats in het door hem aangewezen lokaal van het gesticht en in aanwezigheid van een of meer door hem aangewezen gestichtsmedewerkers, met dien verstande dat de ambten en personen bedoeld in artikel 23, vierde lid, de gedetineerde altijd kunnen spreken.
5. De directeur kan nadere regels vaststellen omtrent het aantal tegelijkertijd bij een gedetineerde toe te laten personen, dat ten minste twee bedraagt, tenzij door de directeur in een bepaald geval, op gronden ontleend aan de veiligheid, orde of goede gang van zaken in het gesticht, wordt besloten om slechts een persoon, anders dan bedoeld in artikel 23, vierde lid, toe te laten.
6. De regels en een eventueel afwijkend besluit bedoeld in het vijfde lid, doet de directeur tijdig kenbaar maken aan de gedetineerde.

Artikel 26

1. Nabij de ingang van het gesticht worden op duidelijk leesbare wijze de voor bezoekers van belang zijnde voorschriften opgehangen.

2. Bij binnenkomst van het gesticht legitimeert de bezoeker zich door middel van een geldig legitimatiebewijs aan een door de directeur aangewezen gestichtsmedewerker.
3. Bezoekers zijn verplicht gevolg te geven aan de door de directeur in verband met het bezoek als mede met de veiligheid, orde of goede gang van zaken in het gesticht gegeven aanwijzingen.
4. Bij overtreding door een bezoeker van de voor het bezoek geldende voorschriften of aanwijzingen bedoeld in het derde lid, kan deze uit het gesticht worden verwijderd.

Artikel 27

1. Het is een bezoeker niet toegestaan de gedetineerde enig voorwerp te overhandigen of van hem enig voorwerp aan te nemen.
2. Voor een gedetineerde bestemde voorwerpen worden door de bezoeker bij aanmelding ter hand gesteld van een door de directeur aangewezen gestichtsmedewerker.
3. Voorwerpen waarvan het bezit door de gedetineerde verboden is, zulks ter beoordeling van de directeur, worden niet aangenomen dan wel terstond teruggegeven aan de bezoeker.